

DOMOLJUB

Dopise in spise sprejema uredništvo »Domoljub«. — Telefon 25-49. Stane 38 Din za celo leto, za inozemstvo 60 Din. Posamezna številka 1 Din.

Prostor ene drobne vrstice v inseratnem delu stane 10 Din. — Naročninam inserate in reklamacije sprejema uprava »Domoljub«. — Telefon 29-92.

Pred težkimi nalogami

Kar je kmetiški grunt v malem, to je država v velikem obsegu. Slab gospodar lahko najlepši grunt v nekaj letih uniči, ako ne zna ali noče prav gospodariti. Koliko dela in časa potrebuje naslednik, ako hoče zadolženi in zanemarjeni grunt zopet spraviti v primerno stanje. Leta in leta mora garati in premišljati, kako bi zacelil rane, ki jih je prednik v svoji lahkomišelnosti kar mimogrede naredil. Pri ogromnem državnem gospodarstvu velja gornja primera še v posebni meri. Neverjetno škodo lahko povzroče državi ljudje, ki jo napačno vodijo in upravljajo in ogromnega dela in truda je treba, ako hočejo pametnejši in poštenejši nasledniki popraviti škodo, ki je bila storjena.

O vladah, ki so zadnja leta vodile upravo naše države, ne moremo trditi, da bi svojo nalogo dobro vršile. Ravno nasprotno: nezmerni ljudje, ki so imeli našo usodo v rokah, so slehernemu stanu in sleherni panogi našega javnega življenja zasekali globoke rane, ki jih bo težko zaceliti. Ljudstvo je kmalu spoznalo nezmožnost teh ljudi in jim je odreklo zaupanje. Oni pa tega niso hoteli razumeti in so se hoteli na krnilu vzdržati s silo. Začeli so sebe istovetiti z državo in vsakdo, ki ni kar na slepo hvalil njihovih pogubonosnih dejanj, je veljal za državi nevarnega zločinca, ki je v javnosti manjvreden in od države ne sme pričakovati drugega, kakor da se nad njim izvršuje zakon v vsej strogosti.

Zato je razumljivo, da je sedanjo vlado, ki ima namen, da začne popravljati napake zadnjih let, naše ljudstvo brez izjeme veselo pozdravilo in se oddahnilo od neznosne more, ki je vse tiščala k tlom. Z največjim zadoščenjem je ljudstvo zaznalo, da se je po dolgih letih preziranja in krivičnega preganjanja pojavil na krnilu države zopet mož ljudskega zaupanja in naš voditelj dr. Anton Korošec, ki je v novi vladi prevzel odgovorno službo ministra za notranje zadeve.

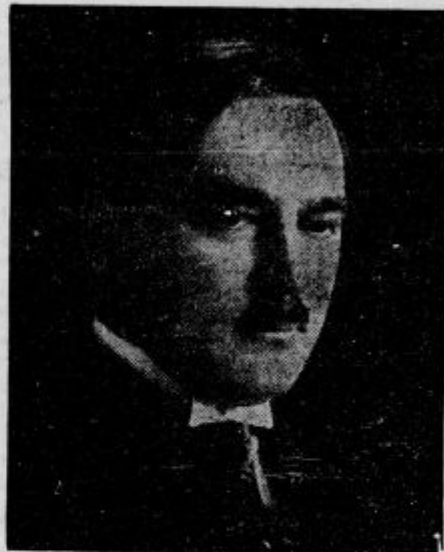
Napačno pa bi bilo, ako bi pričakovali, da bo z nastopom nove vlade takoj vse, kar nas teži, popravljeno in urejeno. Državni grunt je tako zavožen, da bo treba leta in leta resno delati, preden bo mogoče popraviti vsaj najhujše napake. Vsak trezen človek bo to uvidel. V tem pogledu moramo vsi zaupati svojemu voditelju dr. Korošcu. On bo storil za nas vse, kar bo mogoče in če bo videl, da ne more uspeti, se bo rad sam odpovedal svojemu odgovornemu mestu in gotovo zopet raje šel v internacijo ali pa v ječo, kakor da bi sodeloval pri stvarih, ki bi utegnile biti v škodo ljudstva.

Nova vlada si je nadela predvsem nalogo, da hoče državo notranje pomiriti. Vsi poskusi, kako bi narode naše države

zlili v en sam jugoslovenski narod, so se izkazali ne le kot nekaj nemogočega, ampak so rodili tudi skoraj nepremostljiva nasprotstva med enimi in drugimi, zlasti med Srbi in Hrvati, ki so danes največja ovira mirnega sožitja v državi. Zato hoče ta vlada vse poskusiti, da pomiri Hrvate s tem, da razčisti vsa tista vprašanja, ki so bila doslej povod za neštete spore in za trajno nezadovoljstvo. Upamo in želimo, da bi se vladi to v čim večji meri posrečilo, ker vemo, da naša država ne more biti na znotraj trdna toliko časa, dokler ne bo v obojestransko zadovoljnost rešeno hrvatsko vprašanje. Isto velja tudi za nas Slovence. Le takrat, ko bomo Slovenci, Hrvati in Srbi prišli v enaki meri do svojih pravic, ki nam kot enakopravnim narodom gredo, bomo vsi skupaj tudi srečni Jugoslovani. Tako si mi predstavljamo narodno in državno edinstvo.

Druga velika naloga nove vlade velja gospodarskim vprašanjem. Vsak stan pri nas, zlasti pa kmet, čuti, kako globoko smo tu zašli. Prišli smo na beraško palico. V svoji izjavi je bila nova vlada glede gospodarskih načrtov kaj redkobesedna. Prav je tako! Prejšnje vlade so nam obljubljale milijarde in zlata nebesa, naredile pa niso nič. Zato upamo, da nas bo redkobesednost sedanje vlade kmalu presenetila z važnimi gospodarskimi zakoni in ukrepi, ki bodo omogočili, da bo na sedanjih razvalinah začela rasti nova stavba našega narodnega gospodarstva.

Ljudstvo pa ima takoj ob začetku nove vlade eno veliko željo: Vrnite ljudstvu zaupanje v državno upravo! V tem pogledu so se zadnja leta godile vnebovpljive krivice. Slovenci smo zakon vedno spoštovali. Vsak predstavnik zakona, glavar, sodnik, orožnik, je živil spoštovanje ljudstva. Ljudstvo je pa na podlagi zakonov lahko tudi iskalo svojih pravic in jih tudi dobilo. Tolmačenje zakonov v zadnjih letih pa je bilo ljudstvu udarec v obraz. Varuhi zakona so neredko padli s svojega dostojanstva in so morali pod pritiskom političnih močev zakon krojiti vsakemu drugače. Kako je vsled tega padlo zaupanje v državno upravo, si morda še predstavljati ne moremo. En sam zgled navajamo: Pri zadnjih občinskih volitvah, ki bodo v zgodovini našega naroda za vedno ovekovene, so se marsikje godile tako umazane goljufije, da jih je moralo upravno sodišče razveljaviti. Volitve so se vršile drugič z istimi goljufijami. Zakon predpisuje za taka dejanja stroge kazni. In glejte, kljub ugotovitvi pri upravnem sodišču do danes niti en član teh komisij ni bil klican na odgovor pred sodišče. In večina ljudi, ki so vršili te nepravilnosti, je bila iz vrst državnih in banovinskih namestencev. Istočasno so pa romale dolge vrste

Predsednik naše vlade dr. Milan Stojadinović

vkljenjenih duhovnikov in kmečkih moš in fantov, da celo žensak, v zapore, ne da bi jim mogli kaj dokazati in kljub določbi zakona, da so volitve svobodne. Stotisoče denarnih kazni so morali naši ljudje po krivici plačati, mesece in mesece nešteti v ječah presedeti — po nedolžnem. V tem pogledu pa naše ljudstvo enoglasno zahteva zadoščenja. Ako hočemo ljudstvu vrniti izgubljeno zaupanje v upravo, mora vlada poskrbeti, da se bo sedaj vsa ostrost zakona obrnila proti tistim, ki so zakon tako grobo kršili in teptali. Ne gre nam za maščevanje, ki je nekrščansko, ampak za pravico, ki zahteva, da vsakdo dobi, kar mu gre. Zatorej še enkrat: popravite ljudstvu storjene krivice in mu vrnite s tem zaupanje v državno upravo. Krivci so zanižani in žrtve tudi!

Oni, ki so se doslej šopirili na naših hrbtih, so se poskrili, kot se nočna golazen poskrije pred solnčno svetlobo. Mirovali pa ne bodo. Gotovo bodo kmalu začeli intrigirati in zanašati zmogo v naše strnjene vrste. Bošče videli, da bodo poskušali kmalu dokazovati, da je vseh krivic in vse revščine, v katero so nas oni zavedli, kriv — dr. Korošec. Mimo takih intrig bomo šli s prezirom. Ko bodo zaživela zopet naša društva, se jih bomo z vsem srcem oklenili, ko bo ljudstvu dana možnost, da si osnuje svojo politično in strokovno organizacijo, brez pritiska od zgoraj, bomo tu kot en mož nastopili in v trudu in reanosti gradili, kar so nam oni podrli, tako da bo na razvalinah zrasla stavba, ki bo lepša in trdnjša, kot je kdajkoli bila. Ker delali bomo po letih žrtev, trpljenja in krivic, zato bo to delo blagoslovljeno.

RAZGLED PO SVETU

Zadnji posredovalni predlog velesil

V sporu med Abesinijo in Italijo so stavile velesile posredovalni predlog sledeče vsebine:

1. Italija dobi upravno nadzorstvo nad nekaterimi abesinskimi pokrajinami, ki ležijo med Eritrejo in Somalijo. 2. Abesinija dovoli Italiji gotove gospodarske ugodnosti in koncesije, predvsem pravico rudnikov kakor pravico za zgraditev železnice iz Eritreje v Somalijo. 3. Abesinija odstopi Italiji nekatera ozemlja v pokrajini Ogaden in sicer v smislu

svoječasnih italijanskih predlogov. 4. Abesinija odstopi Italiji tudi pokrajino okrog Adu, kjer se je bila pred 40 leti za Italijo tako strašna bitka pri Adu. 5. Italija bi uporabila čete, ki jih je že poslala v Afriko, za miroljubno raziskavanje Abesinije, a bi jih po končanem opravljanju zopet spravila nazaj domov. 6. Italija se obveže, da bo z vsemi svojimi silami jamčila za neodvisnost abesinskega cesarstva in njegovega cesarja.

Evharistični kongres in narodne manjšine

V okviru kongresa so v odseku za katoliško inteligenco razpravljali tudi o narodno-manjšinskem vprašanju in sprejeli sledečo resolucijo: Evharistični kongres gorečo želi in moli, naj bi vsi katoliški narodi in vse države zemlje kot člani skrivnostnega telesa Kristusovega živeli med seboj v ljubezni, miru in slogi ter tako predstavljali vedno bolj širše in utrjuje se kraljestvo božje. Zlasti pa naj bi katoliški narodi in države, ki imajo v svojih mejah državljane drugega, po veri katoliškega naroda, gojili do tega naroda od-

nošaje, kakor se za katoličane, ki so vsi člani ene in iste Cerkve in se hranijo od enega in istega telesa in krvi Gospodove, edino spodobiti: da spoštujejo njihove od Boga jim dane naravne pravice, predvsem na področju verskega in cerkvenega življenja. Zato jugoslovanski evharistični kongres zelo obžaluje in obsoja, da se v tem oziru godi katoliškemu narodu od drugega krivica, ker se s tem rušijo temelji katoliške edinosti in evharistične ljubezni.

KATOLIŠKA CERKEV

s Drobšč. Povodom zadnjega velikega katoliškega kongresa v Pragi je padla vsem v oči sledeča zanimivost: Pri otvoritvi kongresa v cerkvi sv. Vida sta bila navzoča tudi poslanika Sovj. Rusije in Mehike, torej zastopnika dveh držav, ki vero in Cerkev najbolj preganjata.

AVSTRIJA

s Mlada nesreča avstrijskega kanclerja. Avstrijski kancler (ministrski predsednik) dr. Sušnik se je vozil te dni s avtomobilom na počinke. Z njim je bila tudi njegova žena in sin ter običajno spremstvo. Pri Ebbelsbergu - bližini Linza se je avtomobil menda nekam zadel zadel (točno sploh ne pišejo, kako je bilo) in nesreča je bila tu. Pri padcu iz avtomobila je dobila kanclerjeva žena smrtno poškodbo, istotako žofer. Sam kancler in njegov sin, kakor tudi spremstvo je odneslo več ali manj lahke rane.

s Slovenskemu Korotanu slovenske učitelje! Na žoli v Šmihelu pri Pliberku uči učitelj, rodom Kočever, otroke, da prebivajo v občini Nemci in Slovenci. Slovenci pa vsi govorijo nemško. Ko so morali ponejše otroci pisati v zvezke, je eden učencev po svoji zdravi pameti napisal: In unserer Gemeinde wohnen nur Slowenen. (V naši občini žive samo Slovenci). Učitelj mu je strgal ves ogorčen dotično stran iz zvezka in ga ozmerjal. — Šmihelska občina šteje

— Proti saprtju, motnjah in prebavi vzemite jutraj na prazen želodec kozarec naravne Franz Josef grenčice. Odobr. od Min. soc. pol. in nar. zdr. S. br. 15.465 od 25. maja 1935.

BANKA BARUCH

11, Rue Anber, Paris (9^e)

Odpremlja denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem dnevnem kursu. Vsi vsi bančne posle najkulantneje.

Poslani uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburg sprejemajo plačila na naše čekovne računa. BELGIJA: No 3064-64 Bruxelles. FRANCJA: No 1117-94 Paris. POLJA: No 1135-95 Lodz. DNEST. LUKSEMBURG: No 1067 Luxembourg. Na zahtevo pošljemo brezplačno naše ček. nakaznice.

vojaške učitelje. — Nadvojvoda Oton Habsburški se poroči z italijansko princeso Marijo. Že leta 1932 se je govorilo o tej poroki, a je bil takrat italijanski kralj proti. s Težka naloga čaka Italijane. Abesinija je začela s splošno mobilizacijo, ki so se ji menda odzvali vsi moški. Taborišče za ujetnike Abesinija ne bo gradila, ker abesinska vojska ujetnikov ne bo poznala. Italijanska vojska bo morala prekoračiti najprej par sto kilometrov dolgo puščavo Danakali, potem bo prišla šele do gorovja, kjer bo morala voditi proti Abesincem težko, nevarno in krvavo vojno v malih oddelkih.

AMERIKA

s Silne povodnji so divjale te dni tudi v Ameriki. Najbolj prizadete so mesta Syracuse, Ithaca in Utika v državi New York. Strašen vihar je do tal porušil mestce Champignon. Je mnogo človeških žrtev. Vlada je nakazala poplavljenec 15 milijonov dolarjev podpore.

s Razno. 40-letnico je obhajalo te dni najstarejše slovensko podporno društvo v državi Ohio društvo sv. Vida. — Angelina E. Dejak iz Clevelanda je dovršila medicinske študije. To je prva slovenska zdravnica v Ameriki. — V Clevelandu je umrla 61-letna Franciška Perko roj. Hočever iz Kala pri Ambrusu. — Istotam se je smrtno ponesrečil Anton Lenček iz Rakeka. — V clevelandski bolnišnici je zapustil te svet 46-letni Janez Ribnikar iz Kriča pri Kranju. — V Leadvillu, Colo., je umrl Frank Fortuna, doma iz Temenice pri Litiji. — V Calumet, Mich., je izdihnil John Pehek, star 59 let in doma iz Griča pri Črnomlju v Beli Krajini. — V Monesen, Pa., je umrl Anton Klančar, star 60 let, doma iz Nove vasi pri Blokah. V Ameriki ji bil 55 let. — V Milwaukee, Wis., je zapel mrtvaški zvon Jakobu Osojniku, staremu 50 let, doma je bil iz Leš pri Prevaljah. V Ameriki je bil 23 let. — V Park Hill, Pa., je preminula Frances Volk, rojena Gabrovček, stara 51 let, doma od Litije. V Ameriki je bivala 28 let. — V Arma, Kan., je odšla po večno plačilo Elizabeta Povše, stara 79 let, doma iz Zagorja ob Savi. V Ameriki se je nahajala 28 let. — V Corona, Kans., je umrla Helena Planko, stara 69 let, doma iz Šomanja na Stajerskem. — V Ameriki se je nahajala 27 let. — V Clinton, Ind., je preminul rojak John Zaubi, star 57 let, rojen v Nemčiji. Njegov oče je bil doma iz Čelnice pri Kamniku, mati pa s Svete Gore pri Litiji. Pokojni se je nahajal 30 let v Ameriki. — V Waukeganu, Ill., je zapustil solzno dolino rojak Mihael Mišič, star 72 let, samec. Doma je bil blizu Črnomlja in v Ameriki se je nahajal ravno 50 let. — V Ahmeek, Mich., je umrl rojak George Vraneski, star 63 let. V naselbini je bival nad 30 let.

okoli 1500 prebivalcev, od katerih so samo trije ali štirje železničarji na postaji Pliberk in še par brezposelni Nemci, vseh pa je kvečjemu 15. In to že zadostuje, da imenujejo občino »dvojezično«. Če je to tudi naziranje nadrejenih krogov, potem je seve težko reševati manjšinsko vprašanje.

NEMČIJA

s Vse javno življenje naj se odredi verskih vplivov. Münsterski škof grof Galen je poslal pokrajinskemu predsedniku Westfalije pismo, v katerem ga je opozoril na protiversko delovanje hitlerjevskega kričača Rosenberga. Na nekem shodu je nato notranji minister Frick škofa nabil takole: Treba bi bilo škofa zapreti. — Mi zahtevamo, da se vse javno življenje odredi verskih vplivov. Kakšna neumnost je govoriti o katoliškem uradniku. Mi ne potrebujemo ne katoliških, ne protestantskih uradnikov, ampak nemških. Kakšna bedastoča govoriti o katoliških uradniških združenjih, ali o katoliškem tisku. Zakaj nam je pa katoliški tisk. Tudi katoliška strokovna društva, društva vajencev in rokodelcev in sploh vsa katoliška stanovska društva ne spadajo več v okvir naše države. Razpršili jih bomo...

ITALIJA

s Kaj vedo italijanski listi. Italijansko časopisje poroča, da je sklenila Anglija z Abesinijo tajno vojaško pogodbo in da je že začela dobavljati orožje. Nadalje namerava Anglija ob angl. Somaliji (v Afriki) združiti 30 večjih bojnih ladij. — Švedska vlada je odklonila prošnjo abesinske vlade, da pošlje v Abesinijo svoje oficirje kot

Skupno kopanje

Nihče ne oporeka, da je kopanje in plavanje koristno za ljudsko zdravje. Naj se le povsod skrbi, da se da tudi ubožnejšim ljudskim slojem priložnost za kopanje.

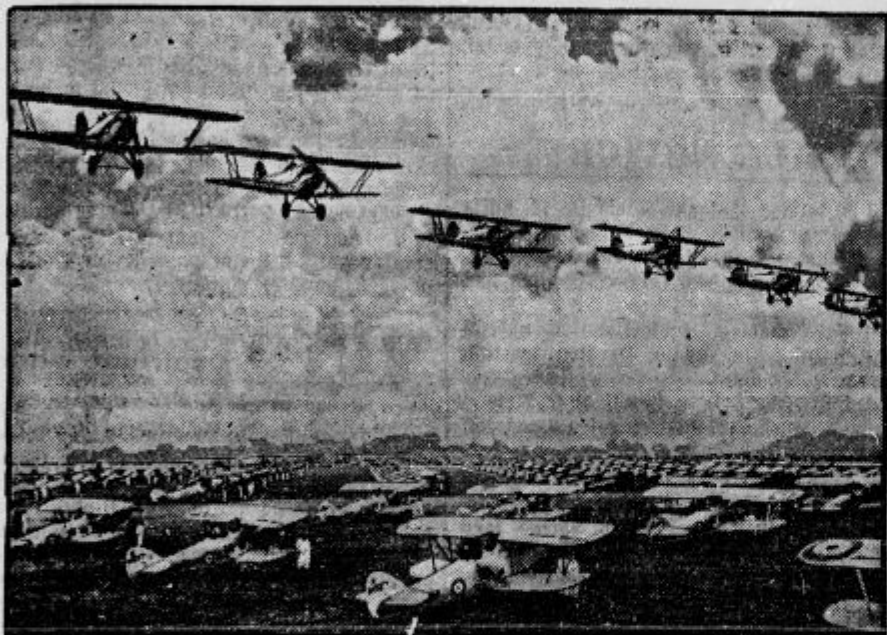
Toda dobrine npravnosti so višje nego dobrine telesa. Koristi plavanja in kopanja se dajo doseči tudi, ne da bi duša pri tem trpela škodo. Skupne kopeli obeh spolov so npravnosti škodljive. Škof Keppler iz Rotenburga pravi o tem:

»Množijo se tožbe, da se v deželi in celo v katoliških občinah vedno bolj širi slaba navada skupnega kopanja obeh spolov, ena onih slabih navad, ki razjedajo mozeg npravnostnega zdravja ljudstva in katerih hitro širjenje pospešuje npravnostni propad ljudstva, če se ta pogibel ne ustavi. Celo paganski rimski cesarji so spoznali to slabo navado kot

nevarno in so jo odločno pobijali. Kako žalostno znamenje npravnostnega propadanja našega ljudstva je, da se udeležujejo vedno širši krogi ženskega sveta onega početja.«

Ne samo za odrasle, tudi za mladino je skupno kopanje škodljivo. Vsi vzgojitelji to priznavajo. Za skupno kopanje mladostnih so samo oni, ki tega ne razumejo ali ki namerno delajo na to, da se pokvari mladina; ki s tem, da mladino napravijo nenravno, hočejo mladino storiti tudi brezbožno.

Toda dohodki kopališča so manjši, če se odpravi skupno kopanje? — Da, a npravnostno zdravje ljudstva je neprimerno* več vredno nego ti dohodki! Zaradi večjih dohodkov kopališč ne smemo spravljati v nevarnost npravnosti otrok in mladostnih! Ta se z nobenim denarjem ne da odkupiti.

Bojna letala bodo eno najstrašnejših orožij v bodočih vojnah. Države kar tekmujejo, katera bo imela več čim hitrejših letal. Na sliki vidimo angleško letalsko parado, ki se je vršila vpricho angleškega kralja.

DROBNE NOVICE

Bolgarski kralj je podpisal zakon, ki poostreje kazni za »nezakonito« politično delovanje.

Poljsko časopisje je nejevoljno, ker so začeli v Franciji razpuščati društva prijateljev Poljske.

Kot nezakonito hoče proglasiti poljska vlada agitacijo protivladnih strank za neudeležbo pri predstojajočih volitvah.

»Politična zveza ameriških zajednic se imenuje nova tretja ameriška stranka.

5.160 milijonov frankov je nanovo izdala Francija za gradbo svojih obmejnih utrd.

Sodišče je razveljavila zakon bivšega grškega kralja Jurija z bivšo grško kraljico Elizabeto. Krivec je baje Jurij.

Vse poljske delavce je izgnala litavska vlada.

Okrog 1200 ljudi je obolelo v Rimu za tifuzom.

Novo Danuncijsvo knjigo je papež proglasil za nenpravnostno in jo katoličanom prepovedal.

Okrog 50 milijonov škode je napravil požar v vzhodnem delu londonskega pristanišča.

Velika eksplozija je bila oni dan v italijanski tvornici vojnega materijala v Cesini.

Italija je baje pristala na to, da se obnovi habsburška monarhija. Mala zveza pravi, da bi povratak Habsburžanov pomenil vojno.

Okrog 1 milijona sužnjev je še v Abesiniji, pišejo Italijani.

Francoski narodni praznik dne 14. julija je minil brez posebnih nesreč.

20.000 juter zemlje za ustanovitev novih kmetij je dala na razpolago nemška vlada.

Neprestano trajajo požari v Turčiji. Doslej je bilo tisoč ljudi ubitih in 1300 hiš porušeni.

Ishod na morje zahteva Abesinija.

Lepi zobje brez
zobnega kamna
tako preprosto!
Vzemi

SARGOV

KALODONT

PROTI ZOBNEMU KAMNU

Hrvatsko vprašanje

Na zborovanju v Splitu je dr. Laza Marković, eden izmed voditeljev radikalne stranke izjavil:

Kar se tiče našega političnega stališča do hrvatskega vprašanja, smatramo in javno izjavljamo, da imajo v državi Hrvati pravico do istega mesta kot Srbi. Mi smo za sporazum s Hrvati v vseh osnovnih državnih vprašanjih na temelju iste državne misli. Mi radikalni smo bili prej za načelo večine in smo prakticirali preglasovanje. Danes smo za politiko sporazuma. Prej smo zagovarjali centralizem. Danes nismo več centralisti in hočemo prenesti najvažnejši del državne uprave na občine, okraje in banovine. Ta prenos si zamišljamo kot stvarno in zelo resno formo, kot je v naši državi še ni bila. Ako to izvedemo dosledno in lojalno, bi s tem odpravili vsaj 70 odstotkov vseh hrvatskih pritožb. Ker se diskusija o hrvatskem vprašanju more vršiti šele takrat, ko bodo od Hrvatov izvoljeni zastopniki mogli predložiti svoje želje, bo treba skrbeti, da se jim ta možnost kralju nudi in da tudi Hrvati sami svoje predloge stvarno utemelje.

General Kondilis, član grške vlade, je imel te dni na sledu važne razgovore s našimi voditelji politiki.

KAJ JE NOVEGA

Zloglasni dekret o konfinacijah

Dekret biv. notranjega ministra Jevtič-Marušičeve vlade o preganjanju političnih nasprotnikov, zlasti voditeljev bivše SLS po volitvah se glasi:

Pov. II. DZ. No. 1716/1
16. V. 1935.

Vsem sreskim načelnikom, vodjem sreskih izpostav itd.

Na depešo ministrstva notranjih poslov od 15. t. m. Vam naročam, da mi vpošljete v 10 dneh seznam najbolj nevarnih in najvplivnejših oseb, ki vodijo ali osebno izvršujejo akcije proti državnemu in narodnemu edinstvu in je zato njihova navzočnost v sedanjem krajevnem bivališču nevarna za javni red in mir in sploh za javno varnost.

V istem seznamu ali posebej mi predložite utemeljen predlog glede oseb, ki bi jih bilo zaradi takega udejstvovanja treba konfinirati ali staviti pod policijsko nadzorstvo.

Podpis bana.

Pod ta ukaz so sledila navodila, v katerih se zahteva, da se popišejo vsa ne režimska društva z namenom, da se razpustijo. Kakor smo že omenili, je bil dan obenem nalog, da na ta spis pridejo v prvi vrsti vodilne osebe opozicije, pri nas predvsem pristaši SLS, od drugih pa dr. Kramer, Ribnikar in še nekateri drugi, ki so bili v opoziciji proti dr. Marušiču.

Dr. Marušič v svoji obrambi v »Glasu naroda« ne dvomi o verodostojnosti ravnokar navedenega odloka.

ZAHVALA

Podpisani Janez Nagode, posestnik v Hotečnici št. 21, se upravi »Domoljuba« pristržno zahvaljujem za pri moji požarni nesreči izplačani mi znesek 1000 Din (en tisoč dinarjev). Za to veliko prvo pomoč bom upravi »Domoljuba« vedno hvaležen, bom ostal zvest naročnik, pravočasni plačnik, kar toplo priporočam vsem dosedanjim naročnikom, pa vabim tudi še druge, naj se naročijo na »Domoljuba«, saj nesreča nikdar ne počiva.

V Hotečnici, dne 11. julija 1935.

Janez Nagode s. r.

OSEBNE VESTI

d Princ namestnik Pavle je tedni obiskal v romunski Sinaji romunskega kralja Karla II.

d V Ljubljani in na Bledu se je mudil oni dan podpredsednik grške vlade general Kondilis. Vrčila so se važna posvetovanja z vodilnimi osebnostmi naše države.

d 60letnice mature je proslavil te dni zagrebški nadškof dr. Bauer v krogu svojih sokolev. Od 57 maturantov jih živi še 14.

d Na kratkem oddihu. Po lepih kongresnih dneh sta prišla v Kamnik navšit se svežega planinskega zraka tudi dva škofa: nadškof belgrajski Rodič in škof skopljanski Gnidovec. Prvi se je nastanil v samostanu, drugi pa v župnišču, a le za malo časa. Nadškof se je v spremstvu in s pomočjo priznanega turista kamniškega g. Kolmana povzpel celo na Krvavec.

d V Rogški Slatini je na oddihu vojni minister general Zivkovič.

d Na potovanje okrog Afrike je te dni odšel g. dr. Ivan Knific, profesor na šentvidski gimnaziji. Potoval bo 99 dni.

d Za pomočnika zunanjega ministra je bil imenovan dr. Martinac, ki je bil svoje dni tajnik pokojnega Nikole Pašića.

d Za častnega konzula poljske republike v Ljubljani je imenovan naš znani kulturni delavec dr. France Stele.

4.

DOMAČE NOVICE

d 50 letnice obstanka je slavila 14. julija prostovoljna gasilska četa v Borovnici.

d 30letnice obstoja je praznovala v nedeljo 14. julija gasilska četa v Dravljah nad Ljubljano.

d Nove sestave, izgotovljeno po načrtih prof. Plečnika, je dobilo Društvo mestnih delavcev v Ljubljani.

d Učiteljska šola v Ljubljani je štela v preteklem šolskem letu 202 gojenca, od teh 77 moških in 125 žensk.

d Vsoga učiteljstva na Slovenskem v letu 1934-35 je bilo 4.127.

d »Učiteljski tovariš« in zbirke med šolsko mladino. Omenjeni list piše: V teku zadnjih let se vedno pogosteje ponavljajo v dobro raznih društev in ustanov od prosvetnih oblasti dovoljene in priporočene denarne zbirke med šolsko mladino. Ravno tako se vrši na šolah tudi prodaja raznih knjig, ki so se dostavile ali v odkup krajevnim šolskim odborom, ali pa učiteljskim v prodajo med šolsko mladino. Ze več banovinskih skupščin je obravnavalo to vprašanje, poudarjajoč odločnost, ki jo povzročajo se ponavljajoče se denarne zbirke med ljudstvom, ki v današnjih težkih časih niti za svoje najnujnejše potrebe nima denarja. S posebno vlogo, v kateri je predočila tudi nevarnost za učitelje, je prosilo učiteljsvo, naj kr. banska uprava prepove vse zbirke po šolah in akine vsa priporočila za prodajo knjig ter tudi v bodoče odklanja vse prošnje za priporočila za prodajo knjig in pobiranje denarja med šolsko mladino.

d Ljubljancani hočejo vrniti obisk Mariji na Brezjah. Dragi verniki ljubljanskih župnij! V kongresnih dneh je Marija z Brezij v našo preveliko srečo in iskrno veselje obiskala našo belo Ljubljano. Castili ste jo v stolnici, v cerkvi sv. Cirila in Metoda ste jo pozdravili, hvaležno jo je sprejela uršulinska cerkev. Pri procesiji je bila z nami in na Stadionu je bila priča naše ljubezni do Jezusa in posredovalka milosti, ki nam jih je vsem zbranim delila. Za to srečo, ki smo je bili ob Materi deležni, se božemo zahvaliti. Mariji

Pomagaj na Brezjah bomo Ljubljancani obisk vrnili, in sicer v nedeljo 18. avgusta. Vse ljubljanske župnije skupaj prirede to zahvalno romanje. Natančen spored bomo objavili. Vse Ljubljance vabimo, naj gredo v nedeljo 18. avgusta na zahvalno božjo pot na Brezje.

d Za tiste, ki dajejo sobe tujcem v najem. Ban dravske banovine dr. D. Puc je izdal naredbo o poletnem oddajanju stanovanj, odobravanju cen za tajske sobe ter pregledovanju sob v zdraviliških in letoviških. Vsak posestnik, ki oddaja del svoje hiše ali sobe v najem, mora to prijaviti obž. uradu po posebni prijavi. Dolžnost občinske uprave pa je pregledati vse te sobe vsaj do 30. aprila po komisiji treh članov, od katerih mora biti eden občinski ali uradni zdravnik. Ta komisija predloži predsedniku občine svoje mnenje, predlog glede najnižje in najvišje cene. Na podstavi tega mnenja določi predsednik občine, pod kakšnimi pogoji se lahko oddajo sobe ali hiše, ter to predloži okrajnemu načelniku. Zasebniki morejo oddajati sobe z zajtrkom ali brez njega. 1. V okviru hišnega dela pa ni dovoljeno oddajati zdraviliškim gostom oz. letoviščarjem hrano kot kosilo in večerjo; 2. ponujati sobe na javnih krajih, oddajati sobe v krajih, kjer je dovolj sob v pogostinskih obratih na razpolago. Kdor napravi neupoštevno prijavo ali pa opusti prijavo, se kaznuje z globo od 250 do 1500 Din. Kaznujejo pa se tudi drugi prestopki navedbe. Ta naredba stopi v veljavo 8 dni po objavi v Službenih novinah, torej 21. julija.

VINO pristno in poceni dobite pri
Centralni vinarni
v Ljubljani

d Iz sadaje seje ljubljanskega občinskega sveta posnemamo sledeče: Župan je omenjal evharistični kongres, na katerem je bil zastopnik sv. Očeta kardinal dr. Hlond. Evharistični kongres je bila veličastna verska manifestacija in gostje niso mogli prekaliti tega slavlja. Pri evharističnem kongresu je sodelovala mestna občina z raznimi pripravami, odličnim gostom je podarila lepe knjige in vezane letnike »Kronike«, s katero so bili gostje posebej zadovoljni. Ob prili 85letnice nadškofa dr. Jegliča je pripravila Ljubljana pristen sprejem, katerega pa je preprečila jubilaritova skromnost. Ljubljana je po svojem županu brzojavno izrekla čestitke jubilarantu. Mestna občina je dala vzdati spominsko ploščo zaslužnemu zgodovinarju Ivanu Vrhovniku.

d 972 sodnih stanovanjskih odpovedi, največ radi neplačane najemnine, je bilo leta podanih pri okrajnem sodišču v Ljubljani.

d Pokrajinski evharistični kongres bo leta 1936 v Slav. Požegi.

d Konfana je stavka delavstva Woschnogove usnarne v Sočtanju.

d Zelo pameten sklep. Izvršilni odbor sokolske župe v Zagrebu je za svoji seji 4. in 5. julija sklenil resolucijo, v kateri izjavlja, da imenovanje vodstva sokolske zveze ni v skladu z načelom samostalnosti in svobode sokolstva. Sokolska župa Zagreb želi, da Sokol zopet postane zasebno društvo, ki naj bo popolnoma svobodno. Sokol ne sme biti kakšna poluradna ali državna ustanova, ampak ustanova svobodnega navdušenja posameznikov in naroda. Sokoli morajo nesobitno delati za blagor celokupnega naroda in ne smejo biti plačani ter se morajo naslanjati

na svojo lastno moč in sredstva. Uprava odločno zahteva, da se zakon o Sokolu kraljevine Jugoslavije izpremeni in da naj sokolstvo odklanja dosedanje stalno državno podporo iz državnega proračuna.

d Ameriški dijaki na belgrajskem vseučilišču. Razne organizacije naših rojakov v Ameriki so se v zadnjem času bavile z načrtom, poslati čim večje število izseljeniških otrok na šolanje v staro domovino. To zelo važno namero je doslej uspešno izvedla Srbska narodna zveza v Pittsburghu. Na belgrajsko vseučilišče je poslala 11 slušateljev, ki se bodo po dovršenih študijah spet vrnili v Ameriko. Zveza je dobila veliko več prijav, kakor pa je mogla poslati dijakov v staro domovino. Za vse je plačala potne stroške, one, ki nimajo podpor od svojih rodbin, pa bo vzdrževala tudi med študijami. Na razpolago ima za vsakega dijaka, ki študira v stari domovini po 880 Din na mesec. Na belgrajski univerzi je vpisanih 8 slušateljev in 3 slušateljice iz Amerike. Večina mladih Američanov študira medicino, vse tri mladenke pa so se vpisale na modroslovno fakulteto. Nastanjeni so vsi v Dijaškem domu.

d Dve obrtni razstavi je priredile zadnje tedne Društvo jugoslovanskih obrtnikov. Prva je bila otvorjena na ljubljanskem liceju, druga pa na Mostah.

d Mnogo je še takih. Oni petek se je pripeljal v Maribor Tadič Rade iz Leskovca s svojo družino — ženo in dvema otrokoma. Prispel je iz sovjetske Rusije, kjer je preživel 20 let. Leta 1915. je bil ujet na gališki fronti; zadnja leta je preživel v Kijevu kot čevljar. Iz Maribora so ga odpotali v njegov rojstni kraj, ki ga še ni videl 20 let.

IZ DOMAČE POLITIKE

d Seja narodne skupščine, ki se je vršila ono soboto je bila mestoma precej burna. Vložena je bila cela vrsta vprašanj, tako posl. Milana Božiča, da se odpuste iz drž. službe vsi nenaradni činitelji ter o izgonu iz države vseh tujcev iz onih držav, ki so se nam pokazale neprijateljske. Za obe vprašanji je izjavil dr. Stojadinović, da sprejme nujnost. Prav tako je izjavil tudi glede vprašanja Vojc. Laziča zaradi prenizkih cen kmetijskih pridelkov.

d Dr. Laza Marković je poročal te dni na zborovanju bosanskih radikalov. Dejal je, da so radikali za enotnost in nedeljivost države, za sporazum s Hrvati in za zvezo z dr. Korošcem in dr. Spaho, ki sta oba priznala Aco Stanojevači kot šefa nove Jugoslovanske zajednice. Radikali so za sedanje vlado in njihov zastopnik v vladi je bivši belgrajski podžupan Bobić.

d Bivša Davidovičeva demokratska stranka hoče spremeniti svoj program in opustiti centralistično stališče.

d Ljubljanska bolnišnica občuti že več let nazaj vedno večji naval bolnikov. Povprečno zraste vsako leto število bolnikov za približno 1500 do 2000. Tudi bilanca letošnjega prvega polletja kaže isto sliko. Zadnji bolnik je bil sprejet dne 30. junija in je dobil številko 12.881, toliko je bilo namreč v prvih šestih mesecih samo sprejetih bolnikov v bolnišnico. To je približno 1000 bolnikov več kakor v lanskem polletju. Več sto bolnikov pa je bilo odklonjenih. Ako bolnišnica ne bo kaj hitro razširjena, moramo pri tem naraščajočem številu bolnikov računati s pravo bolniško katastrofo v Ljubljani.

Pri zaprtju, motnjah v prebavi

vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec

naravna FRANZ JOSEF grenčice.

Registrirano od Min. soc. pol. in nar. zdr. S. br. 15.483 od 25. V. 1935.

d Ministrstvo prosvete naj popravi nepravilne premestitve in odpuste učiteljev iz službe, so zahtevali te dni slovenski učitelji na svojem zborovanju v Ljubljani. Še učitelji so postali bolj korajšni pod sedanjim režimom.

d Narodna skupščina bo odšla na svoj letni odmor čim bo sprejet zakon o proračunskih dvanajstlinah in finančni zakon. Po letnem odmoru se bo skupščina sestala predvidoma 20. oktobra. Po teh izjavah, ki so prišle iz višjih mest, so bili poslanci popolnoma pomirjeni. Prej se je namreč govorilo, da bo skupščina razpuščena v kratkem času.

»SLOVENEČ«

je edini slovenski katoliški dnevnik. Piše v duhu Katoliške akcije. — Stane na mesec 25 Din. — Pišite, da ga vam pošljejo nekaj števil brezplačno na ogled. — Naslov: »Slovenec«, Ljubljana, Jugoslov. tiskarna.

d Mnogi poslanci so se preplašili, ker je zahtevala Stojadinovičeva vlada s finančnim zakonom tudi pooblastilo parlamenta, da sme dopoljevati in izpreminjati zakone. Ko je predsednik vlade v finančnem odboru povedal, da bo veljalo to pooblastilo le za zakon o tisku, o združevanju, o zborovanjih in posvetih in za volilni zakon, so se gg. poslanci pomirili, posebno še zato, ker hoče vlada vse te zakone izpremeniti vzajemno s posebnim odborom, izvoljenim od skupščine.

d Zakaj tako? »Celulozac, deln. družba v Drvarju je odpustila vse nameštence, ker se ni dosegel sporazum med njo in papirnicami za odkup celuloze. To je bila edina jugoslovanska tvornica za samo celulozo in bomo odlej večino celuloze uvažali, dočim je Drvar izvažal.

d Poročali smo že, da se hoteli poslati pučjevski voditelji po volitvah v pregnanstvo (konfinacijo) vse tiste, ki niso trobili v njih rog. Belgrajsko časopisje sedaj razkriva, da je imela Jevtič-Marušičeva vlada že pripravljene čete po vzgledu Hitlerjevih udarnikov, ki bi naj uganjali vsemogoča nasilja nad mirnimi državljani kakor svojčas orjunaši. Pretepaška organizacija se je imenovala: Patriotična omladinska fronta ali z danes običajnimi kraticami POF. Udarniki so že imeli pripravljene posebne uniforme in je preprečila njih nastop Stojadinović-Koroščeva vlada. Za bodočo si bo treba zapomniti, s čim vse so nas hoteli v Sloveniji osrečiti neki voditelji okrog samostojne kmetijske stranke.

d Na seji narodne skupščine, ki se je vršila oni terek, se je pokazalo številčno razmerje med vladnim klubom večine in med opozicijskim Jevtičevim klubom. Glasovalo je 289 poslancev, od katerih je bilo za vladni predlog 199, za Jevtiča pa 95.

d Socialisti so imeli ono nedeljo v Celju zborovanje, ki se ga je udeležilo več tisoč moških in žensk. Če smo prav poučeni so do-

bili delaveli v nekih tovarnah n. pr. pri Saturanu od političnih voditeljev naravnost ukaz za udeležbo, kar se gotovo ne sklada z novimi razmerami v tovarni in izven nje. Na zborovanju so imeli premoč razni levičarji (komunisti), ki so vzklikali v prilog sovjetom in Ljenu, dočim je dr. Korošca, po čigar zaslugi so zborovali, govornik Topalović napadal. Ali bi socialisti radi videli, da bi jim Orjuna zopet prste mečkala in jih pobivala kot pse?

d Vse pokrajine bodo na novo prereševali, je izjavil finančni minister. Osebe, ki so morda nepravilno prejemale denar, ga bodo morale vrniti državi.

d Finančni odbor je sprejel finančni zakon v prvem branju v celoti z 21 proti 10 glasom. Vlada zahteva poblastilo za tiskovni, volilni in društveni ter zborovalni zakon. Tudi hoče obnoviti nekdanji zakonodajni odbor.

d Vodstvo Hrvatske seljaške stranke (dr. Maček) je odredilo svojim pristašem, da smejo prirejati samo zaupne sestanke, javne shode pa samo z dovoljenjem dr. Mačka.

d Kulturna opozicija. Pri obravnavi proračunskih dvanajstlin je parlamentarna opozicija zlasti napadala postavke za ustanavljanje novih šol in za univerzitetno knjižnico v Ljubljani.

NESREČE

d Požar je izbruhnil v gospodarskem poslopju hiralnice, ki je last križniškega reda, nad vasjo Muretnici pri Ptuj. Škode okrog 50.000 Din.

d Hiše se uničili ognjeni subiji posestniku Juricu v Spodnji Novi vasi pri Slov. Bistrici.

d Gospodarsko poslopje s orodjem in zalogo je sgorelo posestniku Josipu Korenu v Zikareh pri Mariboru.

d Gospodarsko in stanovanjsko poslopje je uničil požar posestniku Josipu Kleinoškemu v Grabošu v mariborski okolici.

d Zaga Saloma Finzija blizu Sarajeva je pogorela. Škode okrog 1.250.000 Din.

d Kača je zlezla v usta nekemu pastirju v Bosni. Za rep, ki je še moel iz ust, so je skušali potegniti iz njega, pa ni šlo in so revčka domači oddali v bolnišnico.

d Izgubila je ravnotežje. V Zgor. St. Jakobskum dolu pri Mariboru se je smrtno ponesrečila 69letna Bračkova dekla Alojzija Ungerl. Nesla je s travnika nažeto travo na glavi. Ko je na kolovozu srečala z drvi naložen voz posestnika Eberharda iz Poliške vasi, se je umaknila na obronek, pri tem pa ji je trava padla z glave na kolovoz. Sklonila se je za njo, izgubila ravnotežje ter padla naravnost pod kolo, ki ji je zdrobilo glavo.

d V Mari je utnil pri kopanju Bezbradica Nikola orožnik iz St. Ilje. Pokojnik je bil doma iz Dalmacije in šele 24 let star.

d V gvojniaci je utonila 4letna Terezika Skledar v Radizelu pri Mariboru.

d Ljubljanski tramvaj je povezil 82 letnega Stefana Bašija, delavca pri mestnem cestnem nadzorstvu. Nevaren pretres možganov.

NOVI GROBOVI

d Blagor na, ki se spetije, v trni zemlji v Boga spi. V Mali Slevici pri Vel. Laškah je umrla Marija Hočevar roj. Gerbec. — Na Jesenicah je izdihnil tovarniški delavec Jozef Ferdnik. — V Celju je odšel po večno plačilo šestogimnazijec Milan Rus. — V Novem mestu so pokopali trgovca Josipa Bohteta. — V albanskem Skadru je bel h Gospodu po večno plačilo tamošnji nadškof Lazar Miedia. — V Sp. Pirničah je zapel mrtvaški zvon Neži Bačnik. — V Mariboru je umrla Ivanka Majer, soproga restavraterja. — Na litjskem pokopališču so djali v grob zasebnika Janeza Povšnarja. — V Brezicah je mirno v Gospodu zaspal Medvešek Ludvik. — V Vrbi na Gorenjskem je umrl 52letni posestnik Janez Vork, lasnik Prešernovega doma. Zapuščena leno in 9 hčerk v starosti od 1 do 14 let. — V Ljubljani so umrli: Sattner Avgust, brat pokojnega skladatelja p. Hugolina, drž. vpojenec Franc Marolt, Marija Perdan roj. Lenček, soproga pol. uradnika Berta Močan, Jenko Nežika roj. Rahne, Avgust Gattner, kurjač v p., Franc Marolt, železniški uradnik v p., Barl Ivan, vdova sprevednika juž. žel. Jozefa Brdnik. Naj v miru počivajo!

RADIO

PROGRAM RADIA LJUBLJANE OD 18. do 25. julija

Cetrek, 18. julija: 18. Čajkovskij: Trile, 18.50 slovensčina, 19.30 čas, vreme, poročila, spored, obvestila, 19.30 nac. ura, 20. prenos iz Beograda, 21.30 čas, poročila, vreme, spored, 22. sekstet balalaik in plošče. — Petek, 19. julija: 18. Polsterane, 18.50 nekaj zabavnih, 19. čas, vreme, poročila, spored, obvestila, 19.30 nac. ura, 20. prenos iz Zagreba, 21.30 čas, vreme, poročila, spored, 22. operne fantazije na ploščah. — Sobota, 20. jul.: 18. plošče, 18.50 zunanji politični pregled, 19.30 nac. ura, 20. pester večer, 21.30 čas, poročila, vreme, spored, 22.45 operna glasba, 22.30 plošče. — Nedelja, 21. julija: 7.30 kmetijsko predavanje, 8. Magistrov trio in plošče, 8.50 čas, poročila, 9. versko predavanje, 9.15 prenos iz trnovske cerkve, 10. Balade v pesmi in bendi, 11. Prenos promenadnega koncerta vojaške godbe, 12.30 čas, obvestila, plošče, 16. naše perke na ploščah, 16.15 delo naših sestri v delavskem okraju, 16.30 Razno, 19.30 nac. ura, 20. čas, poročila, spored obvestila, 20.15 klavirski solistični koncert, 21. plošče, 21.30 čas, poročila, vreme, spored, 21.45 prenos iz kavarne »Zvezda«, 23. plošče. — Ponedeljek, 22. julija: 18. plošče, 18.50 zdravniška ura, 19.10 čas, vreme, poročila, spored, obvestila, 19.30 nac. ura, 20. harmonisti pojo na ploščah, 20.15 prenos iz Rogoške Slatine, 21.30 čas, vreme, poročila, 22. citraški tercet »Vesnac«. — Torek, 23. julija: 18. otroški ura, 18.40 plošče za naše mladike, 19.10 čas, vreme, poročila, spored, obvestila, 19.30 nac. ura, 20. pesmi ljudskih Srbov, 21. koncert lahke glasbe, 21.30 čas, vreme, poročila, 21.45 koncert lahke glasbe, 22.30 angleške plošče. — Sreda, 24. julija: 18. citra, kitara, 18.50 pogovor s poslušalci, 19.30 čas, vreme, poročila, spored, obvestila, 19.30 nac. ura, 20. prenos iz Dobrne, 21.30 čas, vreme, poročila, 22. plošče.

k Povedanje in pevskim shorom priporočamo sledeče skladatelj: Davida Doktorčiča: Tri evharistične pesni za mešani zbor (5 Din), Dve »V zakramentu vse sladkosti« za mešani zbor (2.50 dinarjev), Slavospev, Marijina pesem za mešani zbor z organi (5 Din); Petem izgancev Mariji Svetogorski za mešani zbor (2.50 Din). Narodna sprejemna Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani ali skladatelj (Radomlje). Pri naročilu 5 ali 10 »vredov primeren popust«

Hude posledice tihotapstva

Na meji med našo državo in Italijo zadnje čase bujno cvete tihotapstvo s konji. Konji so namreč v Italiji znatno dražji, kakor v Jugoslaviji, potreba po konjih, zlasti po takih boljše vrste, kakršne goje slovenski konjereji, je zelo velika. Italijanska vojska kupuje v zadnjem času prav mnogo konj in se je zato cena konjem v Italiji znatno dvignila. Izvozu konj iz Jugoslavije v Italijo pa so na poti velike carinske ovire ter razni predpisi itd. Nič čudnega ni zato, če se je na meji razvilo tihotapstvo s konji. Po cele kolone konj tihotapci moše in fantje s te strani na ono stran. Tako skupino je snodi v Loški dolini zadela prava katastrofa.

V Loški dolini se je takoj po osnovanju nove državne meje pojavilo tihotapstvo, bodisi s te strani, bodisi z one. Najbolj pa se je vedno izplačalo tihotapstvo z živino. Anton Kraje in še nekaj drugih fantov je gnalo snodi 12 konj čez mejo. Niso pa šli naravnost iz Loške doline, temveč po precejšnjem ovinku čez Babno polje in po samotnih Belih vodah, kjer se jim je zdelo, da je meja

najmanj zavarovana, proti Leskovi dolini, ki je že onstran meje.

Kako se je dogodek pripetel, bo težko ugotoviti. Najbrže je italijanska obmejna straža pozvala tihotapce, naj se ustavijo. Ko pa so ti s konji pričeli bežati, je streljala za njimi. Italijani so postrelili vse konje, tihotapci sami pa so zbežali. Toda pri begu jih je ustavil jugoslovanski obmejni stražnik, katerega pa tudi niso ubogali in se niso ustavili. Stražnik je streljal ter zadel Antona Kraja dvakrat v rebra. Kraje je star 29 let in je sin posestnika iz Dan. Ponoči so ga prepeljali na postajo Rakek ter je bil s prvim jutranjim vlakom prepeljan v Ljubljano. Na kolodvoru ga je prevzel reševalni avto, ki je Kraja prepeljal v bolnišnico. Ako ne nastopijo komplikacije, je že upanje, da mladenič ozdravi.

Ves dogodek pa kaže, da je tihotapstvo povrh vsega zelo riskanten posel in da se našim ljudem niti ne izplača, kakaj za vsako dobro kupijo imajo tudi kaj kmalu podobno izgubo, bodisi na zdravju ali na blagu, če ne riskirajo celo življenja.

Letos imamo malo sadja

Ze površen pogled na tržni prostor ob semenišču in Jugoslovanski knjigarni kaže opazovalcu, da je letošnji uvoz sadja na trg sploh močno omejen zaradi slabe sadne letine in je bil dovolj čeden prav neznamen napram lanskim sezonam, kajti letos prodajajo kmetice češnje k večjemu v dveh vrstah. Statistični podatki mestnega dohodarstvenega urada pa nazorno kažejo, kako je uvoz sadja močno padel v primeri z lanskim letom, ko je bila sadna letina izredno bogata in obilna. Lani je bilo le junija uvoženo 311.040 kg sadja, v prvi vrsti domačih češenj, letos pa junija le 117.416.50 kg. Zanimivo je tudi, kako se ta uvoz razdeli na posamezne mitnice. Po Triški cesti s avtomobili iz Italije je bilo junija uvoženo 1265.50 kg sadja, po Tyrševi cesti 1114 kg, iz Dolenjske v osebem prometu 20.831 kg, na glavni kolodvor iz raznih krajev Stajerske in od drugod 37.539 kg, na mitnici v Metelkovi ulici 36.376 kilogramov, to je tovarni kolodvor, na mitnici na Dolenjski cesti le 3.937 kg. Znak da so češnje na Orlem in bližnjih krajih

letos prav slabo obrodile. Tudi mitnici na Poljanski cesti (7.132 kg) in na Zaloški cesti (574 kg) izkazujejo prav neznamen dovoz sadja v juniju, dodim je lani junija šlo skozi obe mitnici obilno sadja, v prvi vrsti češenj iz dobruške in sostrske okolice.

Letos je bilo vsega uvoženo 325.753 kg svežega sadja, nasprotno lani v 6 mesecih 497.892.75 kg. Torej velik upadek! Pregled po posameznih mesecih za letos in lani pa je prav poučen. V posameznih mesecih je bilo uvoženo: januar 60.540.50 kilogramov (lani 34.190.75 kilogramov), mesec februar 49.887.50 kg (lani 18.907 kg), marec 47.760.25 kg (lani 36.535.50 kg), april 25.416.25 kg (lani 19.781.50 kg), maj 34.732 kg (lani 77.438 kg) in junij 117.416.50 kg (lani 311.040 kg). Ob največji sadni sezoni je torej uvoz znatno padel napram lanskemu letu in tudi napram ostalim letom. Tako nizkega uvoza statistika mestnega dohodarstvenega urada v pogledu sadja še kmalu ne pozna. Po vojni še ni bilo tako slabe letine.

Strojepisne s plinskimi maskami. Kako se Francozi pripravljajo na plinsko vojno, nam najbolj kaže tale slika iz neke pariške tovarne, kjer so celo strojepisne oborožene s maskami

PO DOMOVINI

Zagrebsko pismo

Evharistični kongres v Ljubljani, katerega smo se udeležili v lepem številu, nam je dal s svojimi pripravami in skrbmi skoraj mesec dni dela. Pa se nas je tudi nabralo okoli tristo! Nekateri člani Slomškovega prosvetnega društva, ki je organiziralo potovanje na Brezje, Bled in v Ljubljano, so se res dobro izkazali z nabiranjem udeležencev in na potovanju kot reditelji. Posebno pohvalo pa zasluži Marijina družba naših vrlih deklet, katerih je bilo nad petdeset na kongresu; a seboj so imele tudi svojo lepo zastavo, pod katero smo poromali na Brezje in s katero smo se udeležili vseh slovesnosti v Ljubljani. Celo tri narodne noče smo imeli seboj!

Kongres sam je naredil na zagrebske Slovence nepozaben vtis, ki ga ne bodo nikdar pozabili. Čeprav so se nekateri s težavo odločili za pot v Ljubljano — bodisi radi zaposlitve bodisi radi gmočnih razmer — ob koncu so vsi izjavili, da jim ni žal poti in žrtve in da bi šli takoj zopet na tak kongres, če bi se ponovil. Upajmo, da bo Bog dal tudi notranjih, duhovnih sadov od kongresa.

Sv. mašo pri Sv. Roku je na praznik sv. Petra in Pavla in v nedeljo 30. junija opravil preč. g. msgr. kanonik J. Barle; g. Jože je namreč šel z nami na kongres. Obenem sta šla z nami še druga dva slovenska duhovnika, ki pastirujeta v zagrebski nadškofiji in sta oba pripeljala s seboj nekaj svojih vernikov, kateri so bili očarani nad lepotami Slovenije in nad veličastnostjo kongresa.

Delo v Slomškovem društvu se v poletnih mesecih sicer na zunaj dosti ne kaže, zato pa se tem več dela na znotraj, da bomo v novi sezoni nastopili z novimi močmi in zajeli čim večji krog naših ljudi ter jih pripeljali k svojemu verskemu in prosvetnemu občestvu.

Telo potrebuje hrane, da lahko živi. Tvoje srce, Tvoj razum tudi mora živeti. Zato nujno potrebuješ dobro čtivo, katoliško čtivo.

Za kravico

III.

Pred vojim največjim sovražnikom — pred soncem, sneg strahopetno zbežal z obroka. Pomikal se je z griča navzdol do globokih potov. Tu se je nekaj časa skrival za visokimi bregovi, nato pa je po tem potu tajno zbežal iz naših krajev dalje na sever. Nad glavo je veselo s krili zamahnil škrlanec, spodaj pa se je prebujal, zatopljen v dolih, sklonjen nad delom, pomladni zrak, eniatx rdgovc umhlwy ščj zaprt v kočice, potisnjen ob obronke naš pasje-glavi* narod. Kmetje so gonili vole, da bi se pripravili na ostri pomladni zrak, kmetice so nasajale gosem in zidarji so se odpravljali na pot — za kruhom.

Dolgo so ljudje v tem našem dragem kraju živeli kakor njihovi predniki. Toda naš ubožni dom se je preobljubil in beda je bila njegova usoda. Leta je trajalo predno so se drznili preskočiti gričke, ki so jih obdajali. A nuja je prišla — in ko je eden pokazal pot, je za njim že pohlital drugi in še tretji. Dražinovičev Jurček z ženo je obhodil praški okraj in prodal sukno in Gdinjskih tovarov. Kajstik in Joškovec sta na hrbtu raznašala sukanec in tkanine iz domačičke tovarne »Florianovič«. Ob žetvi in obiranju hmelja so hodili od nas proti Rakovniku in Zalcu. Potem je Dunaj, — ko se je gradila semerinska železnica, — pritegnil naše ljudi. Peš so hodili tja in peš se vračali pod

* Ob kmetem uporu za časa Kozine, so imeli na zastavah našikano pasjo glavo. Zato se je Hodske prišlo ime »pasjeglavci«.

Dvorje pri Cerkljah. (Proslava.)

Proslava 100 letnice rojstva za slovensko glasbo in slovensko petje zaslužnega skladatelja Davorina Jenka se bo vršila na mestu skladateljeve rojstne hiše v Dvorjah. Lastnica sedanjega Jenkovega posestva v Dvorjah je že pripravila kar dostojen spomenik na mestu skladateljeve rojstne hiše v Dvorjah. Postavila je lično betonsko ograjo z vzdanimi okni in vrati rojstne hiše skladatelja. V ograji bo mal vrtič z betonskim stebrom in napis v spomin skladatelja, ki je bil rojen 11. okt. 1835. Ker je delo skoro dovršeno, se bo svečana otvoritev in blagoslovitev spomenika, ki je sicer skromen, toda dostojen, izvršila v nedeljo dne 18. avgusta 1935 popoldne, kar sporočamo slovenski javnosti, zlasti pa društvom, ki naj izvolijo po tem uravnati razpored svojih prireditev. Upati smemo, da bo to zelo lep dan, ko bo na tej vaški in narodni svečanosti slovenska pesem in slovenska glasba prišla do polnega izraza v spomin zaslužnemu skladatelju. Podroben program bo objavljen naknadno in pravočasno.

Podlipa. (Smrtna žetev.)

Dne 7. julija je ugrabila smrt »Kovačovo mamo« — Anc Jerob, mater šestih otrok v starosti od dveh do dvanajst let. V najboljših letih jo je poklical Bog v plačilo. Kakor zlata pšenica pod srpom žanjice, tako se je ona, blaga žena in dobra mati zrušila pod smrtno koso. Bog ji bodi bogat plačnik, preostalim pa varuh in tolažnik.

Tratenik. (Nekaj drobiža.)

Naš cerkvenik-organist Anton Rogel, ki je celih pet let pri nas služboval v splošno zadovoljnost faranov, nas bo zapustil. Cerkev in petje je vestno oskrboval in se s pevci veliko trudil. Bil

zimo na martinovaje — in prinašali otrokom kolač, smokev, ženam pest denarja za preživljanje... Sedaj so prišla na vrsto tovarniška središča v sosednji Bavarski.

»Kakor hitro prekoračimo za Kubico mejo, je že nov svet,« je oznanjal zidar Paslušek, ki je ta novi eldorado odkril — »dela je dosti, a denarja še več. Tu pri nas je sama beda, ampak tam na Bavarskem stoji v vsaki vasi pivovarna kakor tranovski grad, fabrika kot cerkev, a dimnik, uh, kakor stolp. Gremo za gotovo! Ne iščemo dela, delo nas išče. Graditelj mi napiše: »Pastušek, toliko in toliko ljudi potrebujem« — in ni nas dosti, nas vseh, ki smo tu-lec.

Tudi letos je hodil Pastušek z dopisnico v rokah prigravjat ljudem. Gledal je v glavnem na zidarje, treba pa je bilo tudi dninarjev.

»V Monakovo —, v Monakovo gremo letos,« je razkladal povsod. »Do Broda gremo peš, iz Broda po železnici, pa zastoj, tja do Monakovega, — to boste gledali mesto, kakor Praga je — sam bavarski kralj v njem stoluje.«

In Adam je šel takoj k Pastusku in dal zapisati sebe in ženo. On bi šel morda tudi sam, toda sedaj, ženi na ljubo, da bi ji ne bilo dolg čas, gre skupaj z drugimi.

»Ja kedaj pa pojdemo, stric?« je nepotrpežljivo vprašal.

»Vsak dan pričakujem poziva, za teden, štirinajst dni najkasneje.«

»Koliko bomo zaslužili?«

»Dve marki, dve marki na dan jamčim — žena eno — šestdeset krajčevjev našega denarja, — to da dnevno dva zlatnika. Nemei plačajo, — dobro plačajo, — toda človek mora tudi delati, — morat.

Pomirjen se je vrnil Konok k svoji ženi —

je splošno priljubljen. Napravil si je v mežnarji prav čedno prodajalno, ki bo žalibog sedaj zopet prazna, če se ne posreči najti tako osebo, ki je potrjena tudi za trgovino. V taki fari, ki ima nekaj nad 500 duš, je pač premalo dohodkov od samega mežnarjenja. Zelimo mu obilo sreče z ženo, ki ga je odpeljala od nas v daljnji Hotič. — Sploh pa ženitna influenza letos pri nas bujno razsaja. Devet parov, pa še jih bo nekaj! — Od farskega majnika se je pa smrt samo enkrat oglasila v Tenečah, odleje se ji ne plača več, da bi k nam zahajala. Je pač naš Trstenik pod Storžcem najbolj zdrav kraj v Podgorju.

Društveni praznik. (Vavta vas.)

V nedeljo 21. t. m. bomo imeli doma lepo slovesnost. Tukajenje Prosvetno društvo praznuje ta dan svoj srebrni jubilej. Središče vse proslave bo blagoslov novega društvenega prapora. Prapor je krasno umetniško delo šolskih sester v Ljubljani. Blagoslov bo po 10 sv. maši. Popoldne po Hitanjih pa bo društvo priredilo na prostem pred cerkvijo duhovno igro: »Zgubljeni sin«. Vabimo že danes sosedna društva in naše bližnje in daljne prijatelje, da se tega našega praznika udeležijo.

Metlika. (Razne novice.)

Za evharistični kongres je bilo v naši župniji veliko zanimanje. Udeležilo se ga je 185 od naših. Mladinske slovesnosti na kongresu se je pa udeležilo 82 otrok. To je bilo veselega pripovedovanja o Ljubljani, o nebotičniku, o Stadionu in drugih zanimivostih! Posebno srečo so naši otroci imeli, ko so kardinala-legata pozdravili v neposredni bližini pri Križankah. — Suša je v zadnjem času posušila belokranjsko zemljo. Več procesij smo že opravili, naj nam Bog pošlje blagodejnega dežja. — Metlika je končno vendarle dobila vodovod. Glavna dela gredo h koncu; ponekod knajo tudi že privatniki vodo napeljavno v stanovanje. Gospodje ne prestopajo hvaljivo, kako velika dobrota je vodovod. — V nedeljo 7. julija smo obhajali na prav slovesen način praznik slovenskih blagovestnikov. V grško-katoliški cerkvi, ki je podružnica župne cerkve v Kaštu in je posvečena našima apo-

in sedaj sta oba nepotrpežljivo čakala, kdaj jih pokliče Pastušek...

Neke nedelje po rani maši je stal — kakor druge krat — Klenču pred cerkvijo pismonoša.

Notri je zapel zvonček, — duhovnik je šel dal blagoslov z Najsvetejšim. »Gospodine, pomiluj nas,« je vroče prosila fara in krajci so že hodili ven, spotoma pa so še peli. Najpreje so izšli možki. Porjavelo je od njihovih koka-hov in pomoderlo od jank. Polagoma in važno so šele pred cerkvijo devali na glave klobuke in kape. Za njimi so se prerivali otroci in fantje. Bela krila in rdeči, s cvetjem obdani robci in kapice, rdeče ko mak, so naglo zabliščale v pomladnem soncu. Mladina je skokoma odletela navzdol. Za njo se pismonoša še brgal ni. Njegove oči so se zapile v lica mož in v vsakem trenutku je poklical kako imo. »Vála, — »Martinec, — »Jeglič, — »Ganc, — je klical glasno in poklicani so se zbirali ob njem v krogu. Vedeli so, da ima sel za njih pismo. Imeli so sinove pri vojaki ali drugje po svetu, na študijah, v semenščih, na delu.

»Pastušek,« je zaklical v tem pismonoša in vsi so se na mah stresli.

»Pastušek je dobil pismo,« so vsi veselo pravili.

»O presneto, kaj nas že kličejo,« je rekel sam pri sebi Pastušek in glas se mu je kar tresel od razburjenja.

»Pokaži no vendar, Tomaž, kaj nam prinašaš,« je tiščal v sla. Ta je važno odprl drugo usnjato torbo in delil pisma. Pastusku je dal le dopisnico.

»Jo že ima, je že prišlo,« so vsi goreli radovednosti in se strnili okoli Pastuska. Ta je trenotek gledal v dopisnico, nato pa naglo dvignil

stoloma, je opravil slovesno službo božjo po slovansko-bizantijskem obredu univ. prof. dr. Janko Šimrak ob asistenci domače in grško-katoliške duhovščine. Od blizu in daleč je prihitelo mnogo ljudi, ki so bili vsi navdušeni za lepo cerkevno petje. Prav posebno pa so srca vseh bila navdušena za globok govor gospoda Šimraka.

Proslava 25 letnice društva. (Ilirščica pri Ljubljani.)

Srebrni jubilej Prosvetnega društva smo proslavili na zunaj sicer skromno, tem lepše pa na znotraj. Celotno proslavo nam je preprečilo neugodno vreme. V Bizoviku smo imeli pridigo in mašo za vse živo in umrlo članstvo društva ter skupno obhajilo. Večerna prireditev na prostem je bila preložena na preteklo nedeljo. Ob 8 zvečer je bil na vrtu Doma slavnostni govor. Govornik g. Ivo Peršuh je navzoče z bogatimi mislimi o nalogah našega društva globoko ganil. Nato je bila podeljena zaslužna diploma članu Jožetu Bajda, ki edini poživovalno deluje v društvu že od početka. Za zaključek so dovršeno in z resnobo zaigrali »Stehternika«. Velika udeležba in zadovoljnost ljudi naj bo marljivim društvenikom godovno vezilo in pobuda za bodočnost.

Iz dolenskih Benetk. (Kostanjevica)

Susa, susa! V Gorjancih se izlivajo izdatne plobe, v nižini pa komaj od kapa priteče. Toliko je odpuščilo, da se z največje silo orje za ajdo. — Za volitve v Sv. Križu je tudi pri nas vladalo mnogo zanimanja, ker so razni bivši »državotvorci« na moč intrigirali. Pa so omagali; enega odbornika so z združenimi močmi vendarle rešili. —

Na Vlaško na »kongres« smo pa tudi šli. Kaj podobnega z ljubljanskim kongresom seveda ni bilo. Pa je vendar bilo lepo in zanimivo. — Škofovi naši vzhodnega obreda smo sledili z velikim zanimanjem samo dolga je! So naši ljudje ugotovili, da je naša le bolj primerna za vsako nedeljo. Ob 4 je bilo zborovanje v Šošicah. Z velikim navdušenjem je bil sprejet glavni govornik dr. Šimrak. Videlo se je, da je ta moč od naroda priznan voditelj: Vse je njegovo in za njim. — Tudi nekaj izzivačev pod vodstvom nekega »vzgojitelja«

je prišlo, da bi delali zmedo, pa so jo skupili. Z dolgimi in urnimi koraki so jo upetali, nekateri so pa tudi čutili, kako so trde pesti. — Slovencev nas je prišlo kakih 350. Zelo veliko v primeri z domačini, katerih se ni zbralo čez 3000.

Zaslužena kazen. (Dobrepolje.)

Mali kazenski senat okrož. sodišča v Novem mestu je te dni sodil 23 letnega Alojzija Babiča iz Podgore pri Vidmu v Dobrem polju zaradi večkratne tatvine. Letos 13. maja pounoči ga je zasačil

Novo vrsto bicikel je prišel te dni v promet na Angliškem. Pravijo, da bo vožnja na tem vozilu udobnejša, ker ima kolo posebne prestave za klanec, tako da bo mogoče smagati tudi večje strmine.

pri tatinskem »rokodelstvu« v trgovini kmetijske zadruge v Vidmu trg. pomočnik Drobnič Jože. Ker so se v tej trgovini vršile tatvine neprestano že od leta 1932. naprej in se je sum že skoraj obračal na Drobniča, in še na nekega drugega njegovega tovarisa, je pričel Drobnič zadnje čase bolj paziti na tatu. Nekajkrat mu je celo nastavljal nekaj denarja, ki je vselej zgrinil. Drobnič je oprezoval tudi to noč okoli trgovine in kmalu opazil glavna trgovinska vrata odprta, v trgovini pa Babiča, ki se je pravkar zalagal z blagom.

Drobnič je takoj alarmiral ljudi, ki so pritekli celo oroženi, vendar se je Babiču posrečilo uiti. Toda sreča, ki ga je doslej vedno spremljala, mu je to pot obrnila hrbet. Drobnič, ki je takoj planil za njim, ga je dohitel ter ga z žepno svetilko tako močno udaril po glavi, da ga je zbil na tla. Tatu so oddali orožnikom, ki so ga privedli v zapore novo-meškega okrož. sodišča.

Mali senat tega sodišča ga je na podlagi dejstev, ki jih navaja obtožnica, da si je Babič s ponarejenim ključem na nepošten način privajal iz trgovine kmet. zadruge v Vidmu razno blago, kakor usnje, blago za moške in ženske obleke, perilo itd., v znesku vsaj 5000 Din, ter tudi večjo vsoto gotovino po zaslišanju prič spoznalo za krivega in ga obsodilo na 1 leto in 4 mesece strogega zaporu z izgubo častnih pravic za tri leta.

K Zemljevid Gorenjake v merilu 1 : 75.000 (v velikosti 94x50 cm) poraben tako za turiste, kolesarje in avtomobiliste. Sega na jugu od Škofje Loke in Hudejuzne ter na severu malone do avstrijske meje, na vzhodu od Cerkelj in Grinoveca in na zahodu do Mangartove skupine in Krna na italijanski meji. S pridom ga bodo rabili vsi, ki potujejo po naši lepi Gorenjski. Ker je zemljevid risan natančno, obširno in pregledno, bo okras vsaki gorski postojanki v Karavankah, Kamniških planinah ter Triglavskem pogorju, dalje pisarni, hotelov in gostilen na Gorenjskem. Cena je jako nizka — saj stane le 5 Din. Založila ga je Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

n Odri pozor! Lepa Domoljubova povest »Zagorski zvonovik« je prirejena za ljudske odre kot igra s petjem in sedmih slikah. Priporočamo! Pošilja Kušar Tone, Reteče 20 p. Škofja Loka.

glavo. Zamahnil je z dopisnico, kakor z zastavico, zmagovalno pogledal okoli sebe in v nastali tišini glasno, ponosno oznanil: »Torej na Jožefovo odidem.«

»Barica, slišiš?« je s komolcem opozoril Adam ženo.

»Slišim.« je rekla mirno, toda žalostno. Bala se je tega pota v tujino. Slišala je govoriti, kako težko delo čaka tam ženske. »Nosila boš v posodi na hrbtu malo do drugega nadstropja in še više — mešala boš apno — skladata opeko — podajala strošnike — premetala pesek.« se je spominjala besegi starejših, izkušenejših žen, »za moškega boš delala — pa zaslužiš — res je, denar zaslužiš — ne tako kakor tu pri kmetu ali na graščini, dvajset na dan — marko in še več dajo — ali dela hočejo — dela do nezvesti.« Do sedaj si ni iz tega nič delala, ali sedaj jo je hipoma prevzel strah.

»Ako ne bi hotela —« je pogledal na njo Adam. Toda Barica se je že osvestila in rekla odločno:

»Ne bi hotela! Zakaj ne bi hotela? Saj ne bom šla sama, gre tudi Valončeva Anka, Kubončeva Dodla in stara Cardova se pripravljajo — in nista več o tem govorila. Šele doma — v hiši — se je Barica nasmejala: »Bova ko gosposki, šla bova na ženitovanjsko potovanje.«

V kri jo je zarezala ta šala, ali Adam tega ni čutil. Zasmejal se je in brezskrbno dodal:

»Saj res — kakor izravnovski grof bom. Ta je tudi odšel takoj po poroki z grofco — kot so pravili — menda nekam v Italijo...«

Kakor v vznemirjenem čedelinem panju je vršalo in vrzelo sedaj v Postredku, kakor colice v velikem satu tako so se tiščale med seboj hiše in v njih so, kakor čebete, vršali in

se gibali ljudje. Matere in žene so pekile sinovce in možem popotnice, skladata jim v kovčke obleke in perilo, možje so si iz kota izvlekli palice in kdor je bil tesar ali zidar, je pregledoval ali brusil svoje orodje.

»Stric, kaj moram pa jaz vzeti?« je vprašal Adam Pastuška.

»Nič, samo rokodelci gredo s torbami,« mu je lete odvrnil voditelj: stalno je dirjal po vasi, vedno razburjen. Gadja mast, mast za lišaje, tabak za nosljanje, smodnik, srebrne ure, barvaste svinčnike, nove odevje, — to vse so mu napominjali in on je pisal to na papir eno za drugim, da ne bi kaj pozabil. On sam pa je imel nakupljenih za svoje barvarske znanice strašno veliko zavojev avstrijskih cigar, vžigalic z rdečimi glavicami, lepih tabaker in lesenih izrezanih pip.

»Letam sem ter tja,« je goreče razkladal in spretno razdeljeval tihotapske predmete za Bavarsko, predvsem ženskam. »Na Brodu bo pregled, tam so naši in bavorski financerji, naši nas niti pogledali ne bodo, ko bomo šli tja, zato pa nam bodo Bavarci pregledali nahrbtnike, in zelo strogo — toda globe so hude — vloviti se ne sme dati nihče, to bi bila sramota. Ko pa se bomo vračali — bo hujše in nas bodo pregledali naši, to so ko psi — prav vojažo v človeku tihotapca.«

Jutro se je šele svitalo, ko se je pri Zvoniku pred križem ob šoli sešel skoraj vsi Podstredkov. Vsi so bili na nogah, da bi se poslovili od zancev, spremili svoje može in otroke in jim del potni odnašali njihove potne torbe... Barica je stala s košaro na hrbtu. V njej je imela zloženo svojo in moževo obleko, nekaj perila, šivank in nit, hlebec kruha, ki ga je

dala Matonševa gospodinja in v lončiču domači sir. Zep v spodnjem križu ji je težila velika brezova tabakira z nekim nemškim imenom na porcelanasti ploščici. To ji je zaupal Pastušek, da utihotapi.

Ali ta je zadnji prikolovratil h križu, ves obkoljen z materami.

»Kakor na lastne bom pazil,« je vneto obljubljalo, »ne bojte se, ne bo se pokvaril — pa pisali bomo in marke pošiljali.«

Skupina pri križu je utihnila. Pastušek je prečital in pregledal vse svoje: »Torej smo vsi, pa preden odidem, pomolimo, da bi se vsi tudi zdravi vrnili.« Snel je čepico, obrobiljeno z rdečo jagnjevino in pokleknil na kamenito stopnjico pred nagnjenem križem.

Zvonar je gledal skozi okno, ko je Pastušek pokleknil, je potegnil za vrvi, ki je visela skozi strop v sobo in začel zvoniti dnevu.

Stari pridigar je molil naprej Angelovo češčenje. Vsi so poklekili na mrzla, od mraza trda tla in z ginjenimi glasovi v zboru izgovarjali angelski pozdrav.

»Priporočimo se še svetemu Krištofu, priprošnjiku popotnih ljudi in štirinajstim svetnikom pomočnikom.«

Glasno so zvenele vroče besede očenaševa. Ženske so si brisali solze...

Skupina je odmolila. Vstali so s tal in »Bavarci« so se začeli poslavljati.

»Gremo naprej!« je prekinil dolgo poslavljanje Pastušek in odšel.

Okoli 50 ljudi se je gnalo naprej. Sonce je vprav izšlo in s svojo zlato roso pokropilo žalostna, ginjena lica tega zbora. Odšli so in se za ovinkom skrili, tam kjer se pot zaobrne proti Klenču, od križa pa so se vračali v svoje, k

B-ski.

Ob dvajsetletnici svetovne morije

(Nadaljevanje).

Kaj sem bral v ruskem časopisu v tistih dneh? Pisali so, da gre Romunom v boju z Avstrijo in Germani slabo in da Romuni že izpraznjujejo svojo prestolnico Bukaresto. — Dne 23. oktobra 1916 sem čital, da je sin socialističnega dr. Adlerja ustrelil avstrijskega ministrskega predsednika Stürka. — Dne 25. oktobra sem doznal, da so Romuni izgubili mesto Kostanec in sicer tako nenadoma, da so konzuli komaj ušli. — Dne 1. novembra 1916 sem zvedel, da je bil naznanjen za novega avstrijskega ministrskega predsednika Körber. — Dne 4. novembra 1916 je poročal telegram, da so Italijani na bojišču na Krasu ujeli 5000 navadnih vojakov, 160 oficirjev, 6 topov itd. Naslednji dan je padlo v italijanske roke severno od Kostanjeve novih 4000 naših moških in 116 oficirjev. — »Ruskoje Slovo« z dne 7. novembra 1916 poroča, da je na ruski veliki vojni ladji na »Imperatrici Mariji« izbruhnil požar in se je v savastopolski luci potopila. Ista številka ravno imenovanega časopisa priložuje vest, da sta avstrijski in nemški cesar proglasila rusko Poljsko za samostojno kraljestvo. —

Po dohodu iz Astrahanke sem ostal skoraj en mesec, to je do 10. novembra 1916, v ujetniškem zavetišču v Berdjansku ob Azovskem morju. Naši fantje so prihajali s kmetij berdjanskega okraja in čez nekaj dni zopet odhajali z železnico v večjih ali manjših skupinah proti severu v razne tovarne, zakaj glavno poljsko delo je bilo za nami. Spominjam se, da se je nekega dne odpeljalo 400 Hrvatov in 400 Čehov nekam v Volinjo, v tovarne za sladkor. Drugo večjo skupino so poslali v neko fabriko v Tuljasko gubernio. Dne 25. oktobra 1916 je krenilo v Kurasko pokrajino na »zaharne zavode« (sladkorne tovarne) več tisoč ujetnikov, med njimi tudi stanovski tovariš Blazinski. Dne 1. novembra 1916 sem pisal upravi »Slovenskega Jugu« v Odeso, naj pošiljajo ta časopis Slovencem, ki delajo v sladkorni tovarni grofov Bobrinskih, v mestu Bogorodicku. Sedanji vodilni župan Jenko, ki je tudi tam delal, bo že

vedel, če je začelo moje pisanje v Odeso kakšen uspeh. Pri tej priliki naj se ujetniškemu tovarišu Jenku lepo zahvalim za razglednico, ki sem jo nedavno prejel. Na vprašanje mu iskreno vzklikam: »Si vales, bene est, ego valeo«, ali preprosto po domače: »Zdrav sem, bodi zdrav tudi Ti!«

Skupina za skupino je odšla iz berdjanskega okraja v druge severne gubernije na fabriško delo. Do konca oktobra 1916 se je izselilo do 30.000 vojnih ujetnikov. Tudi mene so že parkrat imeli v spiskih, pa sem le preprosto in ostal v ujetniškem zavetišču. Kadar se je zbralo mnogo ujetnikov, ki so se pripravljali na odhod, je bilo nadzorstvo nad nami strogo. Drugače pa smo na »pitatelnem punktu« (zavetišču) živeli lepo po domače in tudi v mesto smo smuknili zelo pogosto z dovoljenjem, pa tudi brez njega.

Berdjansk ob Azovskem morju je imel v tistih dneh nad 80.000 prebivalcev. Ob pobočju čednega primorskega mesta so prostorni vinogradi, za njimi pa se prične nepregledne rodovitne planjave. Tam konec vinogradov so stale hišice, ki so jim bili posestniki revnejši sloji. Po volji goriškega rojaka, ujetnika Izidorja — prilika iz umljivih razlogov ne povem — sem se tam na gričku »poznakomil« (seznanil) z neko družino tudi jaz. V hišo je poleg Izidorja že zahajal tudi Griška. To je izmišljeno ime za gospoda, ki zavzema danes pri nas lepo uradniško mesto. Zakaj smo ga nazvali Griško, bom morda povedal enkrat pozneje.

Izidor, Griška in moja malenkost smo bili torej stalni gostje v eni izmed tistih hišic nad Berdjanskem. Griška je služil pri vrtnarju v mestu, in je zvečer po delu šel kamor je hotel. Bil je fant in poleg žlahtnih rožic je rad in uspešno gojil v globini svojega arca tudi ljubezen do berdjanskih deklet. Izidor, že od doma vinski strokovnjak, je bil zaposlen pri berdjanskem Nemcu. Opravljal je v glavnem razna dela v vinogradu in v kleti. Le jaz sem bil takrat brez službe, sem stanoval na »pitatelnem punktu«, se sprehajal po mestu in pisal svoj dnevnik. Pa bilo kakor bilo, lahko ali težko smo prišli mi trije skoraj vsak večer skupaj tam na gričku, raz katera je bil krassen pogled na Azovsko morje, že krasnejši pa na polne krožnike dobrih jedi in

polne steklenice vina, ki nam jih je postavila na mizo neugnan naša Marusja.

Zivela je kot soldatka. Njen mož je služil pri mornarici in je bil revolucionarnega duha. Ne vem, če sta se dobro razumela. Opetovano nam je pripovedovala, da jo ima mož rad in da ji je zvest, ampak ona je bila in tako in tako. Marusja je imela sestro Manjo, ki je bila mlajša od prve in neporočena. V hiši je stanovala tudi Marusjina mati, dobra ženska, a brez besede.

Ujetnik je revež in rad kaj poje in popije za božji lon. Kdo bi mi zameril, če se tudi jaz jedi in pijače nisem branil. Vendar se mi je čez nekaj časa čudno zdelo tole: Marusja s svojo družino je bila revna, vendar nas je vsak dan bogato gostila. Kako je to mogoče? Pozneje sem doznal podrobnosti.

Izidor je bil uslužen, kot sem že omenil, kot kletar pri tistem berdjanskem Nemcu in je cele velike steklenice vina znočil vsak večer iz gospodarjeve kleti skozi vinograd navzgor v Marusjino hišo. Ta je vino deloma prodala in kupila za denar jestvine, deloma je alkoholno pijačo »uničila« na večernih »akademijah« naša družica. Nemec je Izidorju zaupal in gospodar se ni menda nikoli točno prepračil o položaju v kleti.

Tako se je zgodilo, da je tekom nekaj tednov izmed štirih sodov vina bil napolnjen samo eden — pravo vinsko kapljico, v druge je pa Izidor pridal »narobekanijalije«. Izpremenil je namreč vino v vodo. Ker bi utegnili biti konec koncev vsa zadeva za nekatere opasna, je Izidor nekega večera — to mi je povedala Marusja — v kleti vse pipe odprl, gospodarja pa naslednje jutro sporočil, da so v klet udri Nemcem sovražni Rusi, se napili vina in pustili pipe odprte, valed česar je vse vino izteklo po tleh. Gospodar milijonar ni preveč občutil škodo, vendar to, kar je napravil Izidor, ni bilo prav in me še danes boli, da sem bil, čeprav nevede, deležen razbojniškega greha tudi jaz. Sicer pa me je kaj kmalu doletela občutna kazen. Bom takoj povedal.

Nekega večera smo zopet sedeli pred Marusjino hišico na hribu. Jedli smo in pili in dobre volje smo bili. Tudi kakšno rusko smo zapeli s spremljevanjem harmonike.

tlom skonjene bajte, otroci z materami, starci in starke.

Od Grada je kameniti Kozina mirno gledal svoj rojstni kraj... Mirno je sedel pes pri njegovih nogah... In Kozinova roka je negibno pritiskala še naprej na svoje srce papirnato hodsko staro pravdo... Ali kaj je danes ta pravda tej trumi, ki tiho leze po vrhlih proti Klenču...

»Halo! Pojmo! Najprej pobožno!« je predlagal v dušljivem vzdusju Pastušek.

»Gospod vsegamogočni.«

se je oglasil njegov zamolkli glas.

»Gospod vsegamogočni, zaradi svojega usmiljenja se nas usmili!«

»tako vsi poprijeli

»Jagnje božje, Kriste, čuvaj naše duše čiste varuj nas po sveti volji, da s teboj smo misli iste, usmili se nas!«

V tem je bližnji gozd začel resno šumeti s njimi, škrlanci so peči v višavi, pele so pomladanske vode v potoku, pela je jelka — ves rojstni kraj je prepeval s svojimi otroki...

Sele za Klenčem pri pokopališču se se spet ustavili. Preko zidu so pogledali na grobove svojih rajnih in Pastušek je odslavlil vse, ki niso bili iz skupine. Pridružili pa so se iz Klenča in Dila. Stopili so s hitrejšim korakom. Moški so si prižgali pipe in šli spredaj, za njimi so šle ženske in klepetale. Hitro so prešli Hodov in Peč, prešli cerhovske gozdove, polne umazane, z iglami pokritega snega, v Kubici so že za-

gledali železniške tračnice in za Folmanovem pri Štefflovem mlinu prekorščili češko mejo. Ko je Pastušek na čelu zavpil: »Smo že na Bavarskem,« so se vsi pokrižali...

Na Brodu je srečno minil pregled in tu je tudi čakal na nje človek, ki jim je bil vodnik na nadaljni poti po železnici do Monakovega.

Kakor voda jim tekla čas. Novi in novi vtisi so se jim kopičili v dušo. Prišli so iz hribov v ogromno ravnino, videli ljudi čudnih noš motrili nemške vasi in mesta. V železniškem vozu se je neprestano razlegal debeli Pastuškov glas: »To je Kouba, sem se vozijo lončari iz Klenča na vsakokratni letni sejem, — sedaj pride Švandorf, tam sem delal pri cerkvi, v Rensburku smo postavljali postajo, — jaz sem delal celo v Galabali. — Tam vidite Donova, jaz sem šel po nji tja do Tekendorf — tja, kamor naši romajo, — tam smo postavljali most, dolg kakor Postredkovo. In visok kakor Klenški stolp, železnica bo vozila po njem.«

»Povej nam rajši, kam nas pelješ, kaj bomo letos gradili,« ga je končno prekinil Vala.

»Tega ne vem, — ne vem, kam nas bo stavenik poslal iz Monakovega.«

»Najboljše bi bilo, da bi skupaj delali, da nas ne bi trgali.«

»Vprašal sem. Pravi, tam v Monakovem gradi njihov kralj, — neki nad vse dobri kralj gradi in samo gradi — po vojni s Francozi so menda v vagonih pripeljali v Nemčijo denar — pa kralj sedaj gradi — gradove, cerkve, postaje, mostove, čudne hiše za slike, kole, — še dohajati ne zmorejo...«

Viak je naglo zaokrenil in na obzorju sta se pojavila dva ostra stolpa, s posebnimi, žebuli podobnimi strehami.

»To je Monakovo!« je zaklical Pastušek in skozi odprto okno s palico pokazal mesto, zavito v dim in meglo.

Vsi so ostali in radovedno navdihili na okna.

IV.

Komaj je Pastušek stopil na trdna tla, se se že drenjali k njemu njegovi znanci.

Grüss dich Gott, Bazduschack, Grüss Gott,« in mu stegovali svoje desnice. Delozakupniki, staveniki in mojstri so že čakali prihoda naših ljudi. Z večšim očesom strokovnjaka so si ogledovali to skupino močnih in postavni mož in žena, ki je — z vsem svojim v naročju — stopala iz tesnih železniških vagonov in so se smejali: s pregledom prišlih so bili zadovoljni. Ti vsi so bulili v svojega voditelja Pastuška. Vedeli so, da se sedaj, v tem-le času govori o njih, da so predmet zanimanja, videli so kako so staveniki kazali na nje s palico in kako Pastušek z roko šteje zidarje, tesarje in najemnike in hvali moč ter povišuje njihovo delavnost in pridnost —

V tem trenutku so vsi zaprli oči. Brozbrada možka, gladko obrta lica so zagorela rdečico, kakor bi jih s krvjo polil in v očeh žensk so se zablestele solze... To ginjenje je bilo nagonsko, čustveno. Še sami niso razumeli, zakaj se čutiljo ponižane in osramočene. Tako kakor so v psu pretaka nekaj volčje krvi, tako se je v istem trenutku v brezdomnem našem pastjega, vem ljudstvu — neprostovoljno — prebudil vrojeni ponos in svobodoljubnost.

* »Bog te živi, Bazdushak. (Nemci se morejo slovanskih imen izgovarjati), Bog te živi.«

(Dale.)

Današnja sovjetska Rusija

(Nadaljevanje.)

Tako nastaja v SSSR popolnoma nov gospodarski red, ki bi ga vsaj v današnji obliki, kakor smo že poudarili, lažje nazvali državni kapitalizem nego pravi komunizem, čeprav je komunizem njegov končni cilj. Doslej ima pokazati ta uspeh, da je že skoro popolnoma iztrebil zasebno kapitalistično gospodarstvo, a do konca druge petletke hoče pomesti še z zadnjimi njegovimi ostanki. Kako je socializacija samo v zadnjih letih napredovala, nam dokazuje dejstvo, da je bilo od vsega prebivalstva zaposlenih:

leta	v drž. gosp.	v kolhozih	v zas. gosp.
1930	8.3%	33.3%	58.4%
1931	16.5%	46.8%	36.7%
1932	20.0%	61.5%	18.5%

Ta ogromni poizkus se vrši na ogromnem ozemlju z ogromnimi naravnimi zakladi, toda ovira ga velika gospodarska zaostalost, s katero so se imeli in se deloma še vedno imajo boriti boljševiki. Ali pa moremo iztrebiti zasebno gospodarstvo res nazivati uspeh. Ne! Nobenega dvoma ni, da gospodarstvo ni samo sebi namen, temveč le sredstvo za izboljšanje in olajšanje človeškega življenja in ravno to se ruskim komunistom vkljub ogromnim naporom in nepopisnim žrtvam vsega prebivalstva ni niti najmanj posrečilo. Sovjetski delavec in kmet živita danes slabše nego v katerikoli kulturni državi sveta in skoro je ni gospodarske panoge, v kateri bi ne bili sovjeti doživljali najhujših razočaranj. Komunistična diktatura je odrekla vsaj doslej popolnoma celo v gospodarstvu, kateremu je posvetila prav vsa svoja prizadevanja ter vse sile ogromnega naroda in kjer je v prvi vrsti obljubljala uspeh, čeprav je položila na njegov žrtvenik vse najvišje človeške dobrine: pravo, vero, rodbino in zadnje sledove svobode.

1) Obrt in industrija.

Napačno je naziranje, da Rusija pred revolucijo ni poznala industrije. Obratno: prav reene poizkuse ustvaritve lastne industrije najdemo v Rusiji že v 18. stoletju. Tedaj je to še jako oviralo kmetiško nevoljništvo, toda proti koncu 19. stoletja, zlasti pa še po Stolypinovi agrarni reformi, ki je kmetsko gospodarstvo jako okreplila, se je začela hitro dvigati tudi ruska industrija, ki jo je potem vojna še čez noč močno razširila. Toda ta industrija je obstajala le iz malega števila veleobratov, dočim male in srednje industrije ni poznala. Letna proizvodnja samo sedmih panog ruske industrije je bila pred vojno vredna nad poltretjo milijardo zlatih rubljev, kar nam bo pač zadosten dokaz za gornjo trditev.

Vendar je ruska industrija pred vojno še daleč zapostavljena za industrijo drugih velikih kapitalističnih držav. Tja ruska gospodarska zaostalost je pri ruskih socialističnih strankah (razen pri boljševiki) ustvarjala tudi prepričanje, da je v Rusiji socialna revolucija v komunistični smeri še neizvedljiva. Že Marx je namreč postavil trditev, da se bo komunistični družabni red razvil sam od sebe iz kapitalističnega gospodarskega reda samega. Nagel tehnični napredek kapitalističnega gospodarstva povzroča namreč proletarizacijo vedno širših plasti ljudstva in ves kapital se zbira v rokah vedno manjšega števila kapitalistov. Ko pride ta razvoj do vrhunca, se bo izvršila socialna revolucija prav za prav tako, da bo družba izločila še to peščico kapitalistov, podružabila njih imetje in nato vodila sama vso proizvodnjo, ki bo torej le mirno nadaljevanje dotedanje kapitalistične proizvodnje, samo duh, ki bo v njej vladal, ne bo več kapitalističen, temveč komunističen.

Marksisti vseh smeri so bili torej od nekdanj prepričani, da je pogoj njih socialne revolucije najvišje razvito kapitalistično gospodarstvo, ki ga na zunan označuje ravno čim najvišje razvita industrija. Ker pa ravno tega v Rusiji ob pričetku revolucije še ni bilo, neboljševiki

marksistične stranke tudi niso verovale v možnost komunistične revolucije, temveč zaenkrat le v meščansko, ki naj bi pospešila ruski gospodarski razvoj v kapitalistični smeri, s tem pa — po Marxovih naukih — nujno ustvarila pogoje za drugo, komunistično revolucijo.

Boljševiki, ki so se že od nekdanj smatrali za najzvestejše marksiste, so bili v glavnem istega naziranja, toda obenem so bili menja, da ne kaže šele čakati na ta naravni gospodarski razvoj, kakršnega je napovedoval Marx, temveč da se je treba polastiti čim prej politične moči, uvesti diktaturo proletarijata in dvigniti gospodarstvo hitro na tisto višino, ki ustvarja potem pogoje za obstoj komunističnega gospodarskega reda. Ta pogoj je pa seveda v čim najvišji meri razvita industrija, saj so tudi marksisti vseh smeri proglašali vedno le industrijski proletarijat za pravega in zanesljivega nosilca bodočega komunističnega gospodarskega in družabnega reda. Čim krepkejši bo številčno, tem močnejše bo stal tudi ta red. Industrializacijo je torej bolj potrebovala boljševiška stranka nove Rusije.

Iz navedenega je tudi samo ob sebi umevno, zakaj so postavili boljševiki v središče vseh svojih gospodarskih prizadevanj ravno ustvaritev čim najvišje razvite industrije. Za časa vojnega komunizma so poskusili doseči to s samim podružbljenjem vseh proizvodnih sredstev (vso veliko industrijo so socializirali z dekretom z dne 28. junija 1918, mala podjetja pa z dekretom z dne 29. novembra 1920) in z državnim nadzorom vsega gospodarstva, toda doživeli so popoln polom in povzročili skoraj popolno uničenje še tiste industrije, ki so jo prevzeli od carske Rusije. Glede na to so uvedli l. 1921. Nep, ker so upali pritegniti na ta način na pomoč inozemski kapital, ki je ustvaril že skoraj vso predvojno rusko industrijo. Ker se pa to ni zgodilo, jim ni preostajalo drugega, kot vproči v ta cilj prav vse ogromne materialne sile naroda in države ter z lastnimi sredstvi ne le dohiteti, temveč na vseh poljih celo prehiteti druge zasebno kapitalistične države.

To jim je bilo tem lažje, ker so naravna bogastva Rusije res skoraj neizčrpna in so v rudarstvu nakopali n. pr. že l. 1929 kljub njegovi veliki zaostalosti že (v milijonih ton): črna promoga 38.43, rjava promoga 26.32, železne rude 7.27, manganove rude 1.26, bakrene rude 0.77, magnezita 0.11, kromove rude 0.3, nafte 17.21, azbesta 0.3, naravnega fosfata 0.6, soli 2.62, zlata 42.266 kg, srebra 12.421 kg, platine 2.882 kg.

Nujna posledica tega stremljenja je bila uvedba smotrenega načrtnega gospodarstva, ki je dobil svoj vidni izraz v obeh petletkah in s katerim so svojo industrijsko proizvodnjo res tudi jako dvignili. To nam lepo dokazuje hitro naraščajoča vrednost sovjetske industrijske proizvodnje, ki je znašala (v milijonih nemških mark): leta 1923-24. 5588, l. 1925-26. 12.360, l. 1927-28. 18.213, leta 1928-29. 21.384.

Sovjetsko načrtno gospodarstvo je nedvomno najogromnejši umetni gospodarski poizkus, kar jih pozna človeška zgodovina, zato ne more noben resen človek mimo njega le s kakim zasmehljivim prezirom ali omalovaževanjem. Zmotno je po našem mnenju osnovno izhodišče tega poizkusa, kar je potem nujno rodilo tudi toliko bridkih razočaranj in neuspehov, toda na drugi strani so posvečene ureditve tega držnega načrta tudi vse tvorne in duhovne sile sto in šestdeset milijonskega naroda, ki poseduje eno šestino zemeljske oblo, zato zasluži vsaj vestno in resno pažnjo tudi vsega ostalega sveta, saj se piše tam zgodovina vsega človeštva.

Začetki načrtnega gospodarstva segajo prav za prav že v dobo Napa (n. pr. razdelitev države na gospodarska ozemlja ali rajone), toda do l. 1928. je bila glavna skrb boljševikov, da vzpostavijo vsaj ono industrijo, ki so jo za časa vojnega komunizma s svojo demagogijo uničili. Čim je bilo pa storjeno to, so začeli s ogromnimi sredstvi in s nepopisnimi napori in žrtvami urediti svojo misel, da dosežejo in prekosijo vse druge industrijske države sveta. Pogoj za to so videli v čim hitrejši osvoboditvi od vsake tuje odvisnosti, zato so hoteli ustvariti najprej temelje vse njih gospodarske odvisnosti.

RAZNO

Čudna so pota Gospodova. Na Nizozemskem je vzbudilo veliko pozornost, da je dosedanji prosvetni minister H. P. Marchant prestopil v katoliško cerkev. Na Nizozemskem je tri petine protestantov in le dva petini katoličanov, ki pa so dobro organizirani in imajo zato velik političen vpliv. Vendar se protestantje imajo za večinsko vero, kateri mora pripadati tudi kraljica, katere se ne sme poročiti s katoličanom. Zato je prestop prosvetnega ministra protestante zelo razburil. Minister je bil doslej voditelj liberalne svobodnomiselnne stranke med protestanti. Po prestopu v katoličanstvo je odstopil kot minister, kot voditelj dosedanje svoje stranke in se umaknil iz javnega življenja.

Najbolj razumne živali so: med opicami šimpanz, orangutan, gorila; alon, pes, bober, konj, morski lev, medved in mačka.

Vseh 48 držav Združenih držav ameriških šteje 3008 okrajev. Samo država Louisiana imenuje svoje okraje *parishes* (pariške). Texas ima največ okrajev (254), država Delaware pa najmanj, samo tri.

Nameste drobiža — vilgalice. »Berliner Tageblatt« prinaša v nedeljski številki zanimiv članek publicista Kaestelholza o leu in erebru kot valutah. Predvsem navaja tole zanimivosti: V Beirutu (glavno sirsko pristanišče, Sirija je mandatna dežela Francije) je začelo primanjkovati drobiža, posebno komadov za pol piestra. To je trejalo dalj časa in promet se je zelo težko razvijal. Zato je prišla uprava tamonjskih tranzitov na originalno idejo, da je izdala kot drobiž škatlice vilgalic. Kupila si je veliko količino polnih škatlic vilgalic malega formata, zaprla a posebnim nalepljenim trakom škatlice in jih dala v promet kot drobiž na svojih progah. Seveda mora družba tudi samo sprejemati nazaj kot vomino te škatlice, sprejema jih pa samo pod pogojem, če so nepoškodovane. Tako so torej v Siriji odpravili pomanjkanje drobiža, drugod so si pomagali z izdajo posebnega denarja po mestnih občinah in so ga občine zamenjavale ob predložitvi v deželni kurantni denar. Pri tem je tranzajska družba napravila dobiček, ker je najbrž veliko število potnikov odprlo škatlice ter porabilo del ali pa vse vilgalice, tako, da škatlice ni več služila kot denar. Ker je družba najbrž vilgalice kupila zelo ugodno po ceni na debelo, je imela napori še dobiček pri izdaji tega denarja.

Kaj pomeni beseda klerikalizem

Pomenljivo je nedavno razločevali v nekem nagovoru zastopnikom agornjeavstrijskih kmetov besedo »klerikalizem« linšči škot dr. Gölner sledeče:

1. Lahko kdo razume pod to besedo, da hoče duhovščina neko nadoblast imeti tudi v političnih zadevah. Toda take nadoblasti ni Cerkev nikoli oznanjala v svojih naukih in je tudi ne zahteva. Prav nasprotno je res, da Cerkev tako nadoblast celo zametuje;

2. podtikanje, kakor da hoče duhovščina v družbi imeti neko prednost z vsami pravici in privilegiji brez bremen in dolžnosti, ni drugega kot ogabno obrekovanje;

3. v tem smislu, kakor da bi Cerkev vero in cerkvene naprave, zlasti prižnice izkoriščala v politične namene ali kakor da bi kršča-

nska oblast svojo moč izrabljala v verske in cerkvene namene, je beseda klerikalizem zopet naravnost ogabno obrekovanje in kdor kaj takega trdi, bi moral najprej dokazati, kje in kdaj se je uganjala taka zloraba bodisi od strani Cerkev, bodisi od krščanskih oblastnikov;

4. če pa nastopajo laiki in duhovniki z vso odločnostjo za temeljne zahteve krščanstva in za zahteve, ki iz tega izvirajo za javno življenje, ali če se kaka država priznava kot krščanska in si da ustavo v imenu božjem, od katerega izhaja vsa oblast, pač lahko imenujemo tako stremiljenje klerikalizem in ga kot pravilno pojmovanega skušamo tudi uveljaviti. Prav zato pa moramo pobijanje tega klerikalizma po vsej pravici imenovati antiklerikalizem in laicizem.

Zahteve slovenskih učiteljev

Slovenski učitelji so imeli te dni v Ljubljani svoje stanovsko zborovanje, koncem katerega so sprejeli sledeče resolucije:

Zidanje novih šol je prenehalo in zato učiteljstvo prosi, naj bi se vsa pozornost odločujočih posvetila zidanju potrebnih šolskih zgradb. Pomagata naj banovina in država.

Monopol na šolske zvezke naj se ukine. Razpis za nove učne knjige na narodnih šolah ne vpoštevaj učnih načel na teh šolah in zato naj prosvetno ministrstvo izvajanja razpisa odloži. Novi učni načrt, ki stopi v jeseni in veljavo, je že pokazal svoje hibe in zato naj se tudi izvajanje tega načrta odloži.

Šolstvo naj se popolnoma loči od politične uprave. Učiteljstvo zahteva

učiteljske izobrazbe, se izreka za njeno globitev in zahteva popolno akademsko izobrazbo, ki naj jo zato dobi na dveletnih pedagoških akademijah. Potrebna je reforma o učiteljskih praktičnih izpiti.

Učiteljstvo z idealizmom deluje tudi zunaj šole, zaradi tega pa ne sme trpeti učiteljevo delo v šoli. Takoj se morajo razpisati službena mesta, ki so na šolah na razpolago. Brez razpisa se nobeno mesto ne sme oddati.

Učiteljstvo pričakuje, da bo ministrstvo prosvete popravilo nepravilne premetitve in odpuste učiteljev iz službe. Resolucija dalje govori o potrebi revidiranja disciplinskih predpisov, o vprašanju draguljskih doklad, plaсти poročenih učiteljev in o drugih pravnih in materialnih izgubah učiteljstva.

Francoska tujka legija

V vojaški zgodovini Francije je precej znana tako zvana tujka legija, ki je bila ustanovljena leta 1830 po južni revoluciji iz samih političnih ubežnikov raznih držav. Legija še danes obstoji, tudi marsikateri Slovenec je že okušal nje bridko disciplino in trpljenje.

Legija obstoji skoraj iz 70% Nemcev in iz 30% drugih narodnosti. Francozov, razen častnikov, ni v njej. Vsa ta zmes narodov se pa ne bori na afriških bojiščih iz ljubezni do Francije, marveč le iz pustolovstva in dobičkaželjnosti. Vendar so se pa že v marsikateri vojni legionarji tako hrabro borili, da so kljub razvpitosti postali enakovredni drugim polkom. Pridobitev Tong-Kinga, francoske predmorske posesti v zapadni Indiji, je izključna zasluga legionarjev, ki so svoje moči dali v francosko vojaško službo. Kdor hoče vstopiti, mora podpisati pogodbo za pet let. Potem je pa zvezan na legijo z neumljivo disciplino.

Tujka legija je danes nastanjena po večini v Maroku. Vedno mora biti pripravljena na boj. Marsikateri legionar je skušal pobegniti, pa je obkežal sredi puščave. Če so ga obnemoglega zopet ujeli, je moral za več let v ječo. Najbolj znana kazen v legiji je privezovanje. Včasih pa obsojenca zakopljejo do vratu v pesek. Ni čuda, če marsikateri pustolovec ne vzdrži v tej disciplini tajske legije vseh pet let.

Ker se je že preveč Nemcev vpisalo v tujko legijo, so v Monakovem ustanovili poseben odbor, ki mladim neugnanecem brani v to četo. Toda čeprav se danes toliko piše o trpljenju vojakov v legiji, šteje vendar legija 14.900 moških, ki so razdeljeni v štiri polke. Zelfa po pustolovskem življenju in dobičku je pač močnejša kot vsak drug pomislek.

V vsako hišo Domoljuba!

DROBTINE

Kdo se lažje uči, odrasli ali mladina. Splošno je razširjeno mnenje, da se otroci lažje uče tujih jezikov, kakor odrasli ljudje. Temu mnenju pa nasprotuje profesor na amerškem »Columbias vsehšolišču« Edvard L. Thorndike. Ta je primerjal učnja tujih jezikov pri odraslih in pri otrocih, in je dognal, da so imeli v nekam dobrem zavodu 9—18 letni učenci dvakrat toliko časa na razpolago za učenje tujih jezikov, kakor 35 letni ljudje, pa so se naučili mladeniči komaj polovico toliko, kakor starjši njihovi »tovariši«, ki bi bili lahko že njihovi očetje. Še mlajši učenci so se naučili še manj. Najlepše uspehe so dosegli moški od 20 do 40 let starosti.

Miglaj trgovcem, ki ne oglašajo. Nekega dne je prejel Mark Twain, ki je takrat še izdajal časopis v Missouri, od svojega naročnika — trgovca pismo, v katerem mu je pisec sporočil, da je v časopisu našel pajka in, ker je praznoveren, bi rad zvedel, kaj pač to pomeni. — Mark Twain mu je poslal naslednji odgovor: Spoštovani stari naročnik! Da ste v svojem časopisu našli pajka, ne pomeni za vas niti srečo, niti nesrečo. Pajk je v našem listu samo hotel pogledati, kateri trgovec nima notri nobenega oglasa, da potem obide njegovo trgovino in sprede pred vrati mrežo, v kateri bo mirno bival do konca svojega življenja.

Hudičovo delo? Vse zlo na svetu je hudičovo delo. V nemških mestih Wismarju in Ljubeku pa kažejo kot hudičovo delo nekaj, kar ni zlo in je povrh vsega še v cerkvi postavljeno. V Wismarju imajo namreč okoli krstnega kamna na posebno čudne načine sprepleteno in izdelano železno ograjo. Kje imajo prečudni zavoji začetek in konec, tega še danes ne morejo dognati. Tudi se ne ve, dabi kdaj kak umetni kovač to delo napravil. Ze parkrat v zgodovini so skušali posneti to železno ograjo,

pa ni šlo. Zato je splošno zavladalo mnenje, da je to železno mrežo skoval sam hudič, dabi za-
branil pristop h krstnemu kamnu.

Ni še bolj občutno ne kaznuje, kakor če kdo opravlja važno in sveto delo vzgajanja brez temeljnih načel. Najbolj žalostno pri tem pa je, da zlo, ki izhaja iz tega, ne zadene vzgojitelja, marveč uboga otroka, ki si sam ne ve pomagati in je brezopojno prepuščen vzgojiteljevi volji. — Dr. Albert Stöckl.

»BOGOLJUB«

je najlepši slovenski nabožni list s slikami v bakrotisku. Naslov: Ljubljana, Jugoslov. tiskarna.

NAROČITE

»SLOVENCA« na ogled! — Naslov: Ljubljana, Jugoslovanska tiskarna.

Gora, ki gori že 250 let. V Posarju se nahaja gora, ki gori že nad dva stoletja. Leži blizu kraja St. Ingbert v saarski Pfalzi, njene plasti sestojajo večinoma iz premoga. Pred 250 leti je »gorela« gora v višini 300 metrov in od tistih dob tlečega požara niso mogli udušiti, ker se nahaja žarišče požara v notranjosti gore. Na več mestih se dvigajo iz gore gosti dimi. O zanimivi gori je pisal leta 1770 že Goethe, da so njena tla vroča tako, da čutili vročino celo skozi podplato.

Hitro naraščanje japonskega prebivalstva. Poročilo o ljudskem gibanju na japonskem ugotavlja, da so leta 1930 smrtni primeri zopet znatno padli, rojstva pa narasla, tako, da je število prebivalstva naraslo za 912.595 duš, torej za okroglo milijon ljudi.

Redki poklici. Brezposelnost napravi ljudi iznajdljive. V Parizu so podjetja, pri katerih lahko najameš poljubno število »sorodnikov« ali »znancev«. Firma jih adjustira in predstavijo se tvojim gostom kot strici, tete ali prijatelji, imenujejo se generali, svetniki ali podobno. V Newyorku pošilja neka firma krasna poročna darila, ki jih po poroki »spet vzame nazaj«. Istotam je 30 letni Haig, ki je dolgo časa zaman iskal posla. Na pokopališča hodi za pogrebi in stenografira žalne govore, jih nato prepiše in obda z okvirjem ter prodaja sorodnikom umrlih. V Filadelfiji živi ženska od tega, da shodi novokupljene čevlje bogatim gospod, mnogi parčki hoteli imajo nastajlene moške, ki gostom »pokajo« njihove kovčke. V Londonu razmeroma dobro zaslužijo moške, ki »vohajo vodo«, če je dovolj čista za uporabo. Ne smejo ne piti alkohola in ne kaditi, da si ohranijo dober nos. V Newyorku pa hodi po ulicah mož z magnetom, čopcem in vato in pomaga mimoidočim, če v njihovo oko zaide kak prah ali mušica.

Pri nas in drugod

Praški list »Deutsche Presse« opisuje nemško šolstvo v Jugoslaviji in pravi:

V Jugoslaviji je 470.000 Nemcev. Na razpolago jim je 154 osnovnih šol s 570 razredi. Obiskuje jih 33.000 šolskih otrok, ki jih poučuje 572 učiteljskih moči. Poleg tega imajo Nemci še 38 kmetijskih in gospodarskih šol s 3658 učenci, in 6 meščanskih šol s 781 učenci. Komčno jim država vzdržuje še gimnazijo (184 učencev) v Novem Vrbasu, in učiteljsko šolo. Mora se priznati — tako dostavlja omenjeni list — da jugoslovanska vlada odrednim Nemcem v šolskem oziru bolj ustreza, kot je nekdanja ogrska vlada.

Bahača

Dva bahača pripovedujeta drug drugemu svojo prigodo. »Nekoč sem bil na severnem tečaju. Veš, al sem s čolnom po Severnem morju in videl otok, ki ga dosežeš še ni zrio človeško oko!« se baha prvi.

»Tako?« se začudi drugi. »Nu, če si res videl otok, ali si videl tudi črno pikico sredi otoka?«

»Seveda sem jo videl!«

»Nu, vidiš, tista pikica sem bil pa jaz.«

O miru in edinosti

Škof Strossmayer je napisal: »Recimo, da bi bila danes vsa Evropa vzlic različnosti držav in narodov združena in zedinjena v sv. veri in Cerkev: Ali bi ne bilo to dejstvo največji izvir tistega miru, sloge in edinstva, po katerem danes zaman hrepenimo? Ali bi se v tem slučaju ne zblížali in izenačili ne samo narodi, temveč tudi razni razredi človeške družbe v medsebojni ljubezni in požrtvovalnosti?

Ali bi se v navedenem primeru za rešitev važnih in spornih vprašanj našel način mirne rešitve brez vojnih grozot in strahot?

Naj torej svet sv. katoliško Cerkev ne sumniči, ampak naj Boga iz vse duše zahvali, da mu je iz svojega srca daroval ustanovo, ki se briga za sveto edinstvo ljudskega rodu, ustanovo, ki se za edinstvo trudi in dela za tako edinstvo namreč, v katerem edinem je jamstvo za vsako drugo edinstvo in za pravi mir in slogo med narodi in raznimi družabnimi razredi.«

Iz Amerike

s Drebiš, V Clevelandu je umrl 68 letni Matija Marolt iz Velikih Lašč. V Ameriki nima sorodnikov. — V Leadville Colo. je preminul 57 letni Frank Fortuna iz Temenice pri Litiji.

— V Clevelandu je odšel v večnost 75 letni Mihael Štepic iz Brezij pri Kostanjevici. — V Milwaukee je umrl Alojz Šušteršič iz Jurne vasi na Dolenjskem. — V Sheboygan Wis. je preminul 63 letni Anton Margole, ki je 30 let delal v Kohlerjevi tovarni. Sorodniki so nekje v stari domovini. — V San Franciscu je odšel v večnost 50 letni Martin Lovrin iz Rožendola.

— V Jolietu je daroval prvo sv. mašo g. Pij Petrič. Slavnostno pridigo je imel p. dr. Hugo Bren. — V Calumetu Mich. je zapustil solzno dolino 59 letni Janez Puhek z Griča p. Crnomlju. — V So. Chicago so položili v grob Janca Vidica. — V Girardu O. so dajali v gomilo 50 letnega Fr. Krumbergerja iz Mokronoga. — Nagloma je preminul 72 letni Janez Cok, doma nekje iz Notranjskega. — V Milwaukee je odšel v večnost Franc Novak, rojen v Nazarih pri Mozirju. — V Clinton Ind. je zaspal v Gospodu 87 letni Janez Zavbi. Njegov oče je bil doma iz Češnjice pri Kamniku. — V Amheeku pri Calumetu je umrl 63 letni Jurij Vranešič.

— V Detroitu Oh. je preminul 74 letni Janez Stupar iz Ceste pri Dobrem polju. — V Torontu, Kanada, je zapel mrtvaški zvon Janezu Kmetiču iz Trzina. — V Coroni Kans. je zatila na veke oči 69 letna Helena Planša iz Boštjanja. — V Brooklynu je odšla v večnost Helena Staudohar roj. Corl iz Banjaloke pri Kočevju. — V Monnesen pa je zapustil solzno dolino 60 letni Anton Klančar iz Nove vasi pri Blokah. — V Huntingtonu Ark. si je sam vzel življenje 50 letni Janez Valentin iz St. Vida pri Stični. — V Chicagu je umrl rojak Janez Vidic. — V Pittsburghu Pa. je na tamnožnji radio postaji dobil službo kot uradni oznanjevalec Slovenec Albert Capuder. — V Chicagu Ill. se je vršil pred par tedni poslovilni večer v čast odhajajočemu župniku g. Al. Urankarju. Hvaležni farani so mu podarili pred odhodom 600 dolarjev v priznanje njegovega neumornega delovanja v župniji. — V Park Hill Pa. je odšla v večnost 61 letna Frančiška Volk roj. Gabrovšek, nekje od Litije. —

Mali oglasnik

Vsaka drobna vrstica ali nje prostor velja za enkrat Din 5. Naročniki »Domoljuba« plačajo samo polovico, ako kupujejo kmetijske potrebščine ali prodajajo svoje pridelke ali iščejo poslovo oziroma obrtniki pomočnikov ali vajencev in narobe.

Važno poročilo!

Boljši čas se bližajo onemu, kdor naroči kartoteko »Spoznai sebec«, katera pomaga doseči katerikoli uspeh v poslovanju, pridobivanju, gospodarstvu, gospodinjstvu, službi državni in privatni, napredovanju, kreditu itd. Vsak se reši krize za vedno! S prilogi 900 strani franco povzete 60 Din. Samozaložba »Realna potreba« (g. Lenasi) Ljubljana I. predal 286

Hiša s 3200 m² vrta, 2 minuti od kolodvora Domžale - napredaj. Plačljivo 50.000 Din v gotovini, drugo v obrokih. Kolodvorska ulica 16. Domžale,

Gonilni jermeni

garantirane kakovosti za mlaitilnice, žage in vse vrste obratov v veliki izbiri pri

Breac & Com. Ljubljana, Kolodvorska ulica 35.

Oblačila, lahka letna, lister sukniči, razno perilo i. t. d. izredno poceni napredaj pri Preskerju, Sv. Petra cesta 14.

Jablus-jabolčnik Tvarina iz katere naredite poceni izvrstni jabolčnik ali hrastovec ne da rabite naravnih sadjeve. S poštnino stane 40 litrov 29 Din, 75 lit. Din 49-50, 100 lit 64 Din. Glav. zastopstvo Franc Renier, Podčetrtak.

Iščem čevljarkega vajenca. Franc Novak, Videm - Dobropolje.

Prijatelja

»Si bli pri dirkah?«

»Ne, imel sem jih doma.«

»Kako to?«

»Naša kuharica je namestu olivnega olja dala v solato ricinovo olje.«

MANIFAKTURO

v veliki izbiri nudi ugodno (državnim uradnikom tudi na obroke) Oblačilnico za Slovenijo, Ljubljana, Tyrševa cesta 29 (hiša Gospodarske zveze). Do preklica vzamemo v račun hranilne knjižice članic Zadržne zveze.

Služba cerkvenika

organista na Trsteniku se takoj odda. Stanovanje v možnariji, ki ima tudi vrt. Plača naturalna bira po fari. Prednost organist, ki ima trgovsko obrt in je oženjen. Prošnje naj se čimprej naslovijo do 28. julija t. l. v župni urad Trstenik, p. Golnik, ki daje potrebne informacije. Nastop službe čimprej.

Hmečko deklo,

pridno in pošteno sprejemem takoj Strukelj, Pržan 2. Št. Vid nad Ljubljano.

Okrušeno posodo

po nizki ceni prodaja Fran Stupica Ljubljana, Gosposvet-ska c. 1. Nakup starih kovin, čebelarke potrebščine, monopola zaloga razstreljiv.

Posestvo Pilpah v Kandršah pri Vačah prodam ali dam v najem. Informacije: Bogataj Pavla, Hudovernikova 37. Ljubljana.

Dekla varčna, pridna, dobi mesto gosposdinje. Mesečno Din 100.—. — Ciril Grm, Trebnje.

Kmetovalci, kmetijske zadruge!

Priznane no najboljše motorake, vitelske in ročne mlaitilnice ter vse druge poljedelske stroje po zelo ugodnih cenah ima v veliki zalogi Anton Kremžar, strojno podjetje. Št. Vid nad Ljubljano.

LJUDSKIM ODROMI

Že v poletnih mesecih izidejo vse štiri igre »Založbe ljudskih iger« za prihodnji letnik 1835-36, in sicer:

Duhovna igra

BOZIČNA IGRA

Po A. Šusterju-Drabosnjaku priredil N. Kureš, glasbeni del uredil M. Tomc.

Narodna igra

POSLEDNJE USTOLIČENJE

Slavnostna ljudska igra v petih delih. Ob petnajstletnici koroškega plebiscita napisal Franc Brenk.

Socialna igra

IGRA O DOBROTI

Po J. M. Heinenu predelal N. Kureš.

Vesela igra

V O D A

Ljudska komedija v treh dejanjih.

Spisal Joža Vombergar. Druga predelana izdaja.

Te štiri igre dobite z revijo »Ljudski oder« vred za letno naročnino samo Din 60.—

Letna naročnina za revijo »Ljudski oder« samo znaša Din 30.—.

Ce se takoj prigrasite za naročnika, dobite vsako igro takoj po izidu v teku poletnih mesecev; revija »Ljudski oder« pa začne svoj 3. letnik s 1. septembrom.

Pišite na naslov:

ZALOZBA LJUDSKIH IGER,
Ljubljana, Zarnikova 16

Lažnivca

Mihec in Jožek gledata na stolp farne cerkve. Mihec: »Ali vidiš muho na križu? Jaz jo dobro vidim!«

Jožek: »Jaz je pa ne vidim, slišim pa, kako brenči!«

Kdor bi rad poznal tuje dežele in življenje po njih, kakor ga od blizu gledajo stotisoči slovenskih izseljencev, kdor bi rad poznal življenje, mišljenje, načrte, upe, veselje, uspehe, skrbi, razočaranja, trpljenje slovenskih izseljencev, razkropljenih po vsem širnem svetu, naj si naroči slovenski izseljenski tednik, revijo

„Duhovno življenje“

ki že tretje leto izhaja v Buenos Airesu, Republika Argentina, in ima svoje dopisnike in sodelavce med slovenskimi izseljenci vsega sveta, posebno odlično pa seznanja svoje čitatelje z razmerami v Argentini, deželi velike bodočnosti. Tedensko 32 strani. Letno dve debeli vezaninimi knjigi. Letna naročnina 70 Din, ki jih na naš račun nakažite Zadržni gospodarski banki v Ljubljani.

Uprava »Duhovnega življenja«
Avalos 250
Buenos Aires, Rep. Argentina.